

ПРОТОКОЛ № 111
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 27.06.2025 г.

Днес, 27 юни 2025 г., петък, от 9:30 ч. в Зала за журналисти в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС-ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Светла Дерменджиева – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, представител на Асоциация „ФОРУМ”;

Г-жа Мария Карагьозова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“;

Адв. Татяна Лисичкова – експерт на Асоциация „ФОРУМ“, упълномощена за днешното заседание да представлява Центъра за приложно-правни изследвания и практики и Съюза на юристите в България;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители;

Г-жа Десислава Петрова – зам.-председател на Асоциацията на прокурорите в България;

Инж. Албена Желязкова – член на УС на Българската асоциация на вещите лица и експерти;

Г-жа Павлина Желязкова – ПР на Българската асоциация на вещите лица и експерти;

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, онлайн;

Г-жа Пенка Велинова – член на УС на Българската съдийска асоциация;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България;

Г-н Стоян Димитров – член на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт, упълномощен за днешното заседание да представлява Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на УС на Академията за изследвания в сигурността и отбраната;

Г-жа Емилия Николова – председател на Съюза на съдебните заседатели в България, онлайн.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Зорница Златева – експерт на ГС към ВСС;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Разглеждане и приемане решения относно тема: „Имотни и финансови измами през арбитражните решения, проблеми на функционирането на арбитражните съдилища и арбитражите ад хок по Закона за международния търговски арбитраж“.

Вносител: Богдана Лазарова, председател на УС на АИСО

2. Разглеждане и приемане решения относно тема: „Ниските възнаграждения на правната помощ в Република България и протеста на адвокатските колегии в страната от 01.06.2025 г.“

Вносител: адв. Татяна Лисичкова, експерт на Асоциация „ФОРУМ“

3. Разглеждане и приемане решения относно Проект за Предложение до Българската национална телевизия за създаване на специализирано телевизионно предаване по темите на правосъдието.

Вносител: Мария Карагьозова, председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“

4. Организационни въпроси.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добро утро на всички! Откривам заседанието на ГС към ВСС на 27 юни 2025 г.

От САОСВ имаме документ, с който организацията на Общо събрание вече е решила да имат още един официален представител в границите на ГС-ВСС, тъй като г-н Николов от време на време е много ангажиран. Представям ви го – заповядайте.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Здравейте! Казвам се Стоян Димитров и съм член на Управителния съвет на Сдружението.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Здравейте! Добре дошъл!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Към момента отсъстват от АБАС, АПБ, КНОБ, ОСА и СМЮ. Имаме кворум.

МАРИЯ КАРАГЪОЗОВА: Имам процедурно предложение. Предлагам т. 2 от дневния ред да се разгледа първа поради ангажимент на адв. Лисичкова в съдебна зала.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не мисля да го подлагам на гласуване. Разбира се, ако искате, считам, че е съвсем нормално да се случи така, че – ако няма възражения и за да не губим време, след като има ангажимент, давам думата на адв. Лисичкова по т. 2.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Здравейте, колеги!

Темата е правната помощ. Проблемът е с ниските възнаграждения по отношение на нейното заплащане. По-голямата част от хората на тази маса се познаваме от години, аз лично участвам в заседанията на ГС-ВСС от 2016 г. и през цялото време този граждански съвет извършва действия и полага усилия за подобряване на съдебната система. Аз винаги съм се чудила какъв е смисъла да

подобряваме тази съдебна система ако този, за който е създадена, а именно гражданина, няма равен достъп до него и този равен достъп и възможност всеки един български гражданин да защитава своите права и законни интереси, държавата е предвидила да бъде защитен и осигурен чрез правната помощ.

Правната помощ в България е задължителна и по избор на лицето. Задължителната обикновено е в наказателните производства, когато лицето е чужд гражданин, тежко умишлено престъпление, по делата за комулации, за условно предсрочно освобождаване, европейските заповеди за арест (ЕЗА) – в по-голямата си част задължителното присъствие е по тези дела. Избираемата или по желание на гражданите е тогава, когато лицето е в материално затруднение и желае въпреки това да ползва адвокатска защита, защото сам не може да си заплати за адвокат и в същото време няма компетенцията и уменията, за да защитава своите права.

В тези случаи, когато гражданина желае да получи правна помощ, вариантите са два. Единият вариант е, ако вече сме във висящо производство, било досъдебно, наказателно, гражданско, то в този случай гражданинът отправя молба до органа, било то съдия, прокурор, и прави искане да му бъде допусната правна помощ, тъй като е в материално затруднение. Попълва се декларация по чл. 83, ал. 2 и се представят доказателства, които да удостоверят, че лицето действително е в материално затруднение. При тези случаи органа допуска или не допуска правната помощ. Когато е допусната, отправя едно искане до адвокатския съвет и адвокатския съвет, съобразно материята, за която е допусната правната помощ, определя адвокат, който има съответната компетенция. След това съда го назначава, адвоката се запознава с материалите и поема защитата на лицето.

Другият вариант е когато лицето иска. Тогава също има най-различни варианти. Единият вариант е чрез консултация в регионалните центрове за консултации към адвокатските колегии. Те не са във всеки град, има в по-големите градове. Тогава, когато лицето е консултирано, там също има условия за консултация, т. е., пак материален критерий – до 638 лв. на член на семейството. След като лицето бъде консултирано и адвоката прецени, че това

лице действително трябва да престъпи към съдебно производство, се попълва едно заявление, след консултация в регионалния център, и то се отправя до Националното бюро за правна помощ (Бюрото), което допуска с един акт – само с решение на председателя на Бюрото, допуска правна помощ на лицето с адвокат, който да му подготви документите, да му заведе исковата молба и да го представлява във всички съдебни инстанции до окончателното приключване на делото. Като в тези случаи лицето има избор – ако е доволно от адвоката, който го е консултиран, понеже е запознат с неговия казус, може да избере този адвокат да го представлява. Но ако нещо не са си „паснали“, не са се харесали изначално, то тогава пак на случаен принцип от списъка на адвокатите се назначава адвокат.

Другият вариант е ако лицето директно отиде в Бюрото и там подаде заявление. За мен този вариант е малко недоусъвършенстван, защото при това положение Бюрото назначава адвокат, който да подготви документите и да изготви исковата молба, но адвоката няма правомощие за процесуално представителство. Той трябва в исковата молба да направи наново искане с доказателства, че лицето е в материално затруднение и самия съдия, при който се разпредели делото, той да допусне или да не допусне правна помощ на това лице. И честно искам да ви кажа, в такива случаи съдията преценява и казва, че не е кой знае каква процесуална, правна и т. н. сложност и лицето не получава правна помощ, защото няма какво да се крием – нас ни приемат, като враг в производствата, че ние само пречим и правим най-различни искания.

Сега, как се определят тези адвокати, които осъществяват тази правна помощ. В Бюрото има регистър, в който адвокат, който желае да осъществява такава правна помощ, се вписва, като посочва материите, в които е компетентен и след това тези списъци с тези адвокати м. декември подават едни заявления за дежурства в Софийска адвокатска колегия. По отношение на наказателните дела, списъците, адвоката може да дежури два месеца – един през първата половина на година, един през втората половина на година. Има отделен списък, който е по общ ред, адвокати, които не желаят да гледат наказателни дела, но желаят да гледат дела от друго естество – те си вървят по друг списък.

Стигаме до заплащането. Заплащането на правната помощ се извършва по Наредбата за изплащане на правната помощ и което е „ябълката на раздора“, и стана причина от 1 юни до 20 юни адвокатските съвети в страната да обявят протест и да не назначават адвокати по делата.

Защо е проблема тази Наредба за правната помощ. Нейното последно изменение, актуализиране на възнагражденията, е от 2021 г. Искам да ви кажа, че направо са смешни.

МАРИЯ КОЛЕВА: Таня, извинявай, че те прекъсвам, но ми се стори, че вчера прочетох някъде, че са приели промените.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Ще стигна дотам.

МАРИЯ КОЛЕВА: Добре. Да не „вървим пред каруцата“?

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Ще стигна дотам. Не са публикувани още. Аз ще ви обясня и за това изменение как се случи и какво се случи. И ще ви обясня после как може да се заобиколи.

Искам да ви покажа един-два примера какви са възнагражденията. По-голяма част от хората влизат в зала, знаят какво представлява едно съдебно производство. Например, за престъпление, за което закона предвижда наказание до 10 години лишаване от свобода, възнагражденията са следните: ако адвокат участва на досъдебното производство – от 100 лв. до 280 лв., а за всяка съдебна инстанция – от 150 лв. до 420 лв.

Мария е тук, ще дам един пример за изпълнително дело. Лично аз – понеже работя правна помощ и да ви кажа – не работя не заради парите, а защото съм се насрещала на такива случаи и смятам, че е престъпление тези хора да не получават помощ. Сама се „набутах“ в това нещо, не съжалявам, защото става дума за едно 8-годишно момиченце, което родителските права са дадени на бащата, майката не плаща издръжка, тя само се събира с тоя, с оня, ражда деца и ги зарязва. Този баща трябва да получава издръжка, майката няма имущество. Пускаме на 6 месеца – Мария много добре знае, проучване, след това до общината – 90 лв. Искам да ви кажа – детето е на 8 години. Живот и здраве, до 18-та му година аз на всеки 6 месеца ще правя това, после ще го следя дали ще ходи в общината и там да си подпише декларацията, да си занесе

сметката, ако има промяна – нещо да направи, и след 10 години, живот и здраве, ако съм жива, държавата ще ви плати 150 лв. за тези 10 години труд! Няма значение, аз съм се съгласила.

По отношение на правната помощ и възнагражденията, имам по-особено мнение. Казах 2021 г. беше променена тази Наредба за правната помощ. Какво наложи тогава промяната. Тя стана много бързо, защото 2018 г. Бюрото сключи едно споразумение с МВР и Държавна агенция за бежанци за непридружени, малолетни и непълнолетни лица, които търсят закрила в Р България да им бъдат назначени адвокати за законни представители, които да ги представляват в абсолютно всичко – както аз се шегува, аз съм ви мама и тати оттук нататък и заедно ще правим всичко в тази българска държава, докато решите да пребивавате тук.

Нямаше такъв член изричен, който да упомене за тези дейности какво да е заплащането, това нещо се направи с изменението на Наредбата на 1 октомври 2021 г. Тогава Бюрото въведе в действие Единна електронна система за правна помощ, през която трябва да минават всички искания – то вече е така. Всички искания от съд, прокуратура, следствие, съдебни изпълнители, държавни институции, включително и Държавната агенция за бежанци, и тогава адвокатите, които цялата 2021 г. работихме бежанци – да го кажа така условно, м. ноември започнахме да отчитаме дейността си. Това, естествено „запуши“, започна да се „спушва“ бюджета и оттогава трябва да ви кажа, че всяка една година председателя на Бюрото пише една финансова обосновка до министъра на правосъдието и финансовия министър, и сумите, които се искат за дофинансиране и изчистване на представените отчети от адвокатите от цяла България, са не по-малко от 1 милион всяка година. Самото Бюро не знаеше с каква работа се включва, защото искам да ви кажа, че има деца – лично аз имам едно, което за 6 месеца ходи на 5 операции в болницата. Сами знаете какво означава един прием, лечение, изписване на детето, следоперативно възстановяване. Да не говорим, че тези деца за всяко едно културно, социално и т. н. мероприятие адвоката също дава съгласие. Всичкото това нещо се заплаща. И тогава Бюрото реши, че няма да си „дъни“ бюджета, и

прие едни указания, с които каза – то, много хубаво, тези деца имат право на това, на онова, обаче вижте какво една декларация ще плащаме на адвоката. Той може от тези 150 лв. да даде, ще го прави проборно, защото му е „майка и татко“, и ние ще платим едни 50 лв. за цяла година. И действително, от 7 март 2023 г. адвокатите, които работим, като законни представители по чл. 25, всичко го работим проборно това. Не ни се заплаща, но другият вариант е тези деца да страдат. Лично аз от 2 години се изкушавам да представя тези указания на всички посолства, които техни граждани търсят закрила в Р България, Агенцията за закрила на детето, Комисията за защита от дискриминация, здравното министерство и всичко, което ми дойде на акъла, защото – има хора и хора, но има и хора, които ще кажат аз няма да работя с години едно и също. Аз лично съм питала председателя на Бюрото – извинявай, но и ти всеки ден вършиш една и съща работа, но искаш възнаграждение за всеки един ден. Защо аз трябва да го правя един път в годината да получа еднократно възнаграждение?!

Другото нещо, което е – защо бюджетът на Бюрото не стига. Не стига, защото постоянно и постоянно се разширява предметния обхват на Закона за правната помощ (ЗПП). Правна помощ, която се предоставя на лице, се разширява, а в същото време не се предвижда бюджет за това. Другият проблем, който е във връзка с липсата на средства, е защото когато един адвокат приключи едно дело, за да си получи възнаграждението, той има една година да отчете тази работа. И никога не може да направиш една такава динамика, където г-жа Илиева – председателя на Бюрото, изнесе една цифра, че през 2024 г. са изплатени 30 хиляди решения за правна помощ. Те може да се издадени 55 хиляди, защото Бюрото реално няма представа когато се касае за съдебна фаза колко искания, допускания на правна помощ има. Тя ги разбира едва когато адвокатските колегии, след приемането на отчетите на адвокатите, ги занесат в Бюрото. Тогава едва тя вижда колко пари взема.

Както каза Мария – да, действително Министерски съвет (МС) приема измененията в Наредбата за правната помощ, те още не са публикувани в Държавен вестник. Само да ви кажа, че сагата с тази Наредба, работната група

започна работа лятото на 2023 г., приключи решението по изменението на тези възнаграждения лятото на 2024 г., но оттогава досега това стоеше „на трупчета“, защото пари има и по политическа конюнктура, много добре знаете какво беше с управлението в държавата. Сега имаме един изключително деен министър, не знам дали ще му стигнат силите, защото постоянно излизат „камъни“ по пътя му. Но, това изменение е факт. Добре, всички сме „цветя и рози“, адвокатските колегии из страната казаха – ок, ние спираме протестите.

Сега ще ви кажа обаче един член от Закона за правната помощ (ЗПМ), за да не ви излъжа, ще го цитирам, става дума за чл. 8, т. 1 от ЗПМ. Преди това само да ви обясня как се управлява Бюрото. То се състои от Управителен съвет (УС), в който участват председателя и зам.-председателя, които се избират от МС по предложение на министъра на правосъдието, и трима действащи адвокати, които се посочват от Висшия адвокатски съвет. Председателя и зам.-председателя са на трудов договор и получават определено възнаграждение, което е фиксирано в закона, а тримата адвокати, които са членове на УС, те получават по 120 лв./заседание. Със своите правомощия, сега тези хора, след като публикуват тези изменения в Закона за правната помощ, тези хора могат да седнат и с 3:2 гласа могат да приемат едни указания, които да изменят, да си преформатират както им е удобно, съобразно бюджета, който има Бюрото, и да кажат, че те тук са го решили толкова, но ние ще дадем толкова.

Другият проблем, който е – както ви казах, възнагражденията, които се определят, имат горна и долна граница. Дали ще бъдеш в долната граница оценен или в горната граница, зависи от юриста на Бюрото, на който е разпределено да прегледа отчета и да определи възнаграждението. Аз не знам тези хора дали са влизали в зала, но има много такива странни неща, които са по отношение оценка на качеството и съобразно на това определяне на дължимите възнаграждения, които да се изплатят на адвокатите. Например, по Закона за здравето лицата, които трябва да бъдат освидетелствани, както знаете, заради тяхното психично здраве, макар, че не всички се нуждаят от освидетелстване –искам да го подчертая, не могат да бъдат намерени първия втория път, принудително довеждане и дойдат чак на трети-четвърти път.

Когато отидеш да ти определят възнаграждението, представяш си отчета – да не мислите, че е колко знае колко – 150 лв., но те казват, тя – Лисичкова, е ходила три пъти, не му се е дало ход, защото лицето го няма и тя де факто е участвала в едно заседание, ще ѝ дадем 70 лв., примерно. Така, че това от-до за мен е пак възможност Бюрото, съобразно бюджета, който има и съобразно финансите как е във времето, за да може да си регулира, балансира и да „играе“ с бюджета. Отделно от това искам да ви кажа – сега сме края на м. юни, в София се стреми Бюрото ритмично да изплаща, като за ритмичност, ако приеме, че нещо, което си отчетел февруари и в юни още чакаш да е изплатено, е ритмично, трябва да ви кажа по отношение на провинцията е още по-зле положението.

За мен проблемът с правната помощ съществува и поради друга причина, защото в ЗПП през 2023 г. се направи едно изменение, с което се промени процента, който Бюрото изплаща на адвокатските съвети. Бюрото изплаща от възнагражденията, които определя на адвокатите за съответната колегия, 20% на всеки три месеца! Т. е., ако Софийски адвокатски съвет е представил на Бюрото за това тримесечие отчети на адвокати за извършена правна помощ в размер на 100 хил. лв., Бюрото допълнително трябва да заплати 20 хил. лв. на адвокатската колегия в София, защото те имат отдел „Правна помощ“, която има 4 служители, които разпределят между адвокатите по тия списъци правната помощ и също така този адвокат, който заверява примерно моя отчет и определя колко да ми бъде заплатено възнаграждение, получава 5 лв. за това. Така, че не си мислете, че – нали, адвокатските съвети се обогатяват от това, има чисто административна работа, която е 24 часа в денонощието, не е само от 9 до 5.

Общо взето това са проблемите. Аз лично, във връзка с този протест, който беше, искам да ви кажа моето лично мнение затова, защото никой адвокат, който е адвокат и е вписан в регистрите на адвокатурата, не е му „опрян пистолет в главата“ и да е станал служебен адвокат. Лично аз съм си подала заявлението, вписала съм се в Регистъра, лично аз си подавам заявленията, за да участвам в тези производства в това си качество. Аз знам какво е това възнаграждение и смятам, че когато си си подал заявлението, след

това да роптаеш, че е ниско – има си механизми, които трябва да се случат, да минат през определени етапи, но с протест не смятам, че се решават нещата. Ще ви кажа защо. По едно стечение на обстоятелствата този месец съм дежурна, но не само заради това, но аз съм и действащ адвокат, който ходи и в съд, и в районни управления, ще ви дам само два примера по време на протеста какво се случи по две производства.

Първото е във връзка с един клошар – човек, изпаднал в крайна нужда, който решава, че след като е спал три дни на улицата, не може да си позволи повече, за него този живот на улицата не е, няма финансова възможност да си наеме квартира и решава, че ще направи това за сметка на държавата. Чудил се, чудил се и решил как да го направи – решил, че ако разбие един магазин, дребна работа ще е, затова решил, че трябва да разбие 5 магазина, търговски обекта, за да е сериозно деянието и да го задържат с мярка за неотклонение „Задържане под стража“. Да, но не чул човека, че има протест на адвокатурата. Задържат го в районното, трябва да го привлекат, защото доказателства на камерите, всичко е явно, обаче няма адвокати. САК отказва да му назначи адвокат и те му дават една призовка, казват му да дойде след 10 дни с адвокат, на който си платил. Той казва – вие луди ли сте, аз нямам 20 лв. за един хотел да отида, вие искате да упълномоща адвокат. И те казват еди-какво-си е положението. Той си рекъл – аз ще ви кажа. И пак така – „бум“ още 5 магазина тази вечер и пак го задържат. Той казва – разберете, аз не мога да си наема адвокат и ще продължа да крада докато вие намерите механизъм да ме приберете. То е смешно от една страна, но е трагично, защото 10 обекта са разбити, ограбени и безсмислен труд кипи само заради това нещо. В крайна сметка взима разследващия телефона и почва да звъни на познати адвокати – моля те, за зор заман ела тук, пък аз ще ти се реванширам. И отива колегата, привличат го – това става четвъртък вечерта, в събота му е мярката. Това го прави „за Бог да прости“. Какъв е смисъла от този протест!? Кой печели в този случай – всички сме губещи!

Следващият случай. Домашен арест, лицето, понеже е наркоман, семейството не иска да му купува наркотици и той решава, че няма да се моли и

ще ходи – той си знае от къде си купува наркотик. Така в рамките на три дни 12 пъти ходи да си купува наркотици. Съответно, гривната „пиюка“, патрул идва – чака го, дебне го, търси го и т. н., и прокурора вика – аз няма да те търпя повече, внасям ти едно искане за изменение на мярката. Отиват в съда, съдията вика – Ти луд ли си, ти знаеш ли, че адвокатите протестират. Той – Добре де, ама аз какво да го правя, не може постоянно да ходим да го издирваме в София. И съдията вика – Не ме интересува, няма адвокати, то така или иначе нищо не може да направи, аз ще ти прекратя производството пък ти, като приключи протеста, ще си внесеш наново искането. И така вече 20 дни.

Това хубаво донякъде – нали си защитаваме правата, но през това време ни вървяха условното предсрочно освобождаване. Т. е., хора, които са постигнали условията, при които законът казва, че може да излезеш, да си под подписка и да си водиш живота навънка със семейството си – изпълнил си, подобрил си се, както казва закона. Има психолог в затвора, който работи с теб и го потвърждава, но ти не можеш да излезеш, защото няма адвокат, който да ти бъде назначен. Или другото – кумулациите. Кумулациите, за тези които не знаят, това е когато едно лице има 3-4-5-10 престъпления, за които е осъден и му се кумулират от тези 10 присъди една, която се определя най-голямото наказание, което е получил за 10-те присъди. Това също не вървеше. Слава Богу, че поне по Закона за здравето назначаваха, защото аз им казах, че тогава може би ще бъдем изправени пред хипотезата граждани в такова състояние, които стоят на „Шипковенски“ /*Център за психично здраве „Проф. Никола Шипковенски“ – София*/ след това семействата им да започнат да съдят адвокатската колегия. Защото въпреки, че ние имаме права, всички знаем, че закона казва, че всеки трябва да си ги упражнява така, че да не вреди на другия. Да си упражнява собствените права по начин, по който да не уврежда другите.

Това е общо взето положението с правната помощ. Не знам какво ще стане, не знам какво ще се получи, но тя затова е правна помощ, че малко се разчита на хуманното отношение на адвокатите, никой не го предвидил като дейности, с които адвоката да си замести основната дейност. И аз смятам, че

никога не трябва да е водеща и основна цел да получиш възнаграждение, което би получил на пазара на адвокатските услуги.

Защото ще ви кажа едно, аз работя на Националния телефон за правна помощ, който съществува към Бюрото, на който звънят граждани от цяла България. Трябва да ви кажа там, ако имаш сърце, просто си тръгваш разбит след едно 4-часово дежурство, защото звънят инвалиди от цяла България, хора, които са на легло – те не си знаят размера на пенсията, техният живот съществува само и благодарение на личния асистент, който им е назначен и те се молят и се кръстят той да е читав човек, който физически и психически, и финансово да не ги тормози. Те не си знаят размера на пенсията! Те трябва да се доверят на този човек, в който им е банковата карта да ходи да им изтегли парите! Не знаейки размера на пенсията си, те не знаят всички социални права, които имат в тази държава! И за съжаление аз това го разбирам и то остава до там! А е толкова елементарно – аз смятам, че във всеки един град поне 5 адвоката ще има, които ще изявят желание да отидат при баба Донка – при нас, адвокатите, упълномощаването е малко по-лесно, защото става на един бял лист хартия, и ще могат да се случат нещата. Но за съжаление тези неща остават до там – до моя запис и отчет пред Бюрото днес с кой какво съм говорила! Аз много пъти съм повдигала въпроса, че след това трябва да има обратна връзка, трябва да се пишат едни доклади, но предвид ниското възнаграждение, което се получава на този телефон – а то е 30 лв./час без значение дали 15 човека са се обадили, колегите постоянно роптаят и викат – Ти, като искаш, си ги пиши отчетите, но не ги казвай тия неща, защото ще ни накарат сега и тия глупости да ги правим. А за мен все пак правната помощ е един вид малко хуманна дейност и трябва да има смисъл от всичко, което се прави. Не знам какво ще се получи и как ще се получи, но това е положението.

Аз не знам и какво точно са приели сега, защото не е публикувано, дали е това, но това, което промениха миналата година и постигна работната група, беше само увеличение с инфлационния индекс.

МАРИЯ КОЛЕВА: Има доста увеличение сега.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Друго, което искам да ви кажа, което е проблем, че много често хората, когато седнат да говорят за правна помощ, смесват с особеното представителство. Особеното представителство е вид правна помощ, но при нея възнагражденията са по съвсем различен начин. При нея възнагражденията се определят както са по Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения и особения представител получава един хонорар както би бил нает от клиента си. До особени представителства се стига тогава, когато примерно вие заведете едно дело за делба, но голяма част от родата ви живеят в чужбина, не могат да ги намерят в страната, пълнолетен гражданин не иска да вземе призовката, за да се смятат за редовно уведомени и тогава съдът казва – Лисичкова, като искаш да го съдиш този човек, извади едни 500 лв. за един адвокат, който да му защитава правата.

/Десислава Петрова влиза в залата./

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: И в този случай пак адвокатската колегия назначава адвокат, като принципа е до 1 000 лв. се назначават по азбучен ред по реда, по който са изписани в списъка, а всички възнаграждения, които са над 1 000 лв., за да има някаква равнопоставеност и равномерност в хонорарите, които получат адвокатите, се теглят по жребий и се прави с алгоритъм, като правилото е, че, ако си получава такова възнаграждение в рамките на 3 години, те изключват от този списък. Когато определят адвокат, винаги определят и резервен, защото адвоката може и да не желае да поеме тази защита – това особено представителство, и за да не се налага втори път да се тегли адвокат, защото съветите обикновено имат през 2 седмици заседания, се назначава резервен, който встъпва в задълженията. Но това е нещо съвсем различно, но за съжаление и то за съжаление го чувам в по-голямата си част от адвокатските съвети и от адвокати, когато участват на кръгла маса го повдигат този въпрос.

А особеното представителство не е в предметния обхват на Закона за правната помощ – то е правна помощ, по-особено, но се случва по друг ред. И аз това нещо го знам къде възникна – възникна от търговско отделение, където има съдии, които определят 100 лв. възнаграждение в такива случаи, тъй като преценяват, че това не е с правна и юридическа сложност. Адвокатските съвети

казват – Да, да, но тук, по Наредба, трябва да платите 500 лв., няма да ви определим адвокат докато не видим, че има внесен депозит 500 лв. Спор, спор, спор, и тогава съдиите казаха – Да видим как го правите това, явно сте решили, че няма да ни назначавате за 100 лв. адвокати, затова ние решихме, че започваме по списъчен състав на членовете на адвокатския съвет, ще ви назначаваме вас за 100 лв. И миналата година действително имаше – бяха започнали да ги назначават. Естествено пък това създава проблем, тъй като членовете на адвокатския съвет – поне за София, за другите адвокатски съвети не мога да говоря, имат принципно решение докато са в адвокатския съвет да не осъществяват правна помощ, дори и тези, които са вписани, се отписват от Регистъра за правна помощ, за да няма конфликт на интереси. И техният аргумент в такива случаи е, че те не са вписани в Националния регистър за правна помощ и няма как да ги назначават. Това допълнително влошава отношения между съдилищата и колегиите.

Колегите много разчитат, че председателите на софийските съдилища и прокуратури ще ги подкрепят по време на този протест. Аз им обясних, че много дълбоко се лъжат, тъй като за разлики от 100 лв. до 500 лв. спорене ежедневно и си разменяме писма и комуникация, няма как да дойдат и да ни подкрепят, което и така стана – никой не ни подкрепи. А сега смятам, че с този протест и тези случаи, за които ви разказах, мисля, че ще гледат още по-негативно на нас.

Друго да ви кажа – един случай, който е от оня ден и завършвам с това. Назначиха ме, казаха, че делото е по ЗОДОВ – Закон за отговорността на държавата и общините за вреди. И това става в понеделник, 3 ч. следобед. Отивам аз в съда да чета, защото делото е за сряда следобяда и знам, че секретаря вече го е взел вече да си подготвя протокола. Отварям – то не е ЗОДОВ, то е Закона за защита на културата. Няма нищо общо едното с другото. И гледам аз – 4 хил. лв. по един проект, ония проекти на Минеков, когато стана служебен министър, Национален фонд „Култура“ съди една женица взела 4 хил. лв. по един проект. „Чукнах“ аз в Интернет – тя не е проста жена, тя е известна и прославя България по цял свят. Търсих, търсих и във вторник

следобед я намерих. А в исквата молба – много интересно, но според мен са го направили, за да не бъде намерена, писали ап. 20, а тя живее в ап. 26. И те ходили, търсили – няма я, и затова съдийката, за да си обезпечи производството, мен ме назначи. Отиваме ние подготвени – аз намерих жената с идеята да се защити и знаех, че съдийката веднага ще ме освободи от производството. И този депозит, който беше внесен – 500 лв., я ми даде 100 лв., я не, но може и да ми даде, защото съм чела делото. Така и стана. Тя не се сети, че трябва да ме освободи, аз ѝ обясних, освободи ме и ми даде 100 лв.

Така, че има го и този момент, има ги и такива случаите – много е сложно. Затова много ви моля да следим и тези неща. Сега предстои нова работна група, във връзка с изменения на тази Наредба – да искаме участие от наша страна в тази работна група, защото знам как беше работната група. Всеки си „дърпа палачинката“ към него, всеки гледа в джоба на другия и си мисли, че той забогатява от тази работа, но не е така. В крайна сметка страдаме всички, когато правната помощ не е наред – аз дадох няколко примера, смятам, че не трябва да ви обяснявам повече.

МАРИЯ КОЛЕВА: Таня, аз все още не разбирам – ако има приети промени, ние какво ще правим, какво целим?

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Това е другия проблем.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Таня, може ли във връзка с въпроса на Мария – ето ги тук всичките промени, които са по групи, техническия изпрати до всички членове на ГС-ВСС. Така, че това нещо го има.

МАРИЯ КОЛЕВА: В Лекс БГ. Аз го видях, има линк, да.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, ето разпечатката. И това, което Таня говори, и има нови моменти тук – разбили са ги. Таня, ако не го е погледнала, ето го тук.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Аз го знам – то е от миналата година още, когато го прие работната група.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, това е ново, от 1 октомври са всичките тези неща.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, това нещо е прието юни месец миналата година – измененията.

МАРИЯ КОЛЕВА: А защо сега ги коментирате и ще ги – заради протеста ли?

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не, не. Пак да ви го обясня. Защото на тези работни групи ходят адвокати от Висшия адвокатски съвет в по-голямата си част, хора, които не работят правна помощ. Когато на 21 март адвокатските съвети заявиха – още не бяха решили за този протест, тогава Пловдивската адвокатска колегия беше много дейна и предложи 3 варианта на промени в тази Наредба. Ей, хора, има готови приети изменения, дайте да ги приемат, да ги публикуват, пък тогава подготвяйте новите изменения, защото сега начина, по който тръгвате на протест, блокирате правната помощ...

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това няма да влезе в сила.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: ...в страната. Ако искате, ще ви обединят така приетите промени с новите предложения и още една година няма да влезе нищо в сила. В крайна сметка, министъра, понеже е читав човек – наистина за първи път от доста време има такъв министър на правосъдието, издейства, пребори се, тези промени ги договори с финансовото министерство, осигури се бюджет. Едните казаха – ще бъде от 1 януари, нашите казаха – ние искаме сега, веднага. В крайна сметка намериха компромисно. Между другото, те на 1 октомври винаги ги променят. Тази Наредба, когато се променя, винаги е 1 октомври, не знам защо така се прави.

Но сега има нови предложения в три варианта – с минималната работна заплата, пък с това, с онова, с трето, с пето, та има нови предложения за изменения.

МАРИЯ КОЛЕВА: Имаме изменения на измененията.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не, не. Това е прието, което е обсъждано миналата година в работна група, а сега има нови предложения, за които се създава тепърва работна група и така.

МАРИЯ КОЛЕВА: Сега вече ми стана ясно.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те са тук различни случки.

МАРИЯ КОЛЕВА: Видях, че са приети и се питам какво обсъждаме.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: .../шум в залата/... да се успокоят духовете.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Т. е., приетото преди време сега вече е финализирано със срок на влизане в сила.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: То всъщност вече не е актуално, дори към момента му на влизане в сила.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Таня, само за момент преди да си хукнала, следи ги нещата и не само ти, но да кажем по-лесно и по-бързо ще може, както и аз чета това-онова и като видя нещо, веднага го пускам, дори да не е от официалните. Мисълта ми е, че освен това, че трябва да се следи, преди да тръгнеш, ако искаш дай предложение в момента да вземем решение, че ГС-ВСС взима решение – разгледа и така-така, разбира необходимостта от други промени, допълващи така приетите и влизащи в сила...

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: „... и прие решение за участие на представител от ГС-ВСС“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „на представители“ – всеки път пишем в множествено число.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „Хора, които всъщност реално предоставят правна помощ, т. е. Таня Лисичкова и други представители“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може би: „и други представители от ГС-ВСС.“

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: А имаме ли други представители, които оказват правна помощ?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Таня Лисичкова и други, които биха искали, защото...

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Някой съдия или от прокурорската организация; Миналия път – Емил Георгиев и Таня, говориха, затова казвам, че може и някой друг да иска, нека бъде: „адв. Татяна Лисичкова и други представители на ГС-ВСС“.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Благодаря за отделеното време.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Страхотно представи нещата, аз ти благодаря.

/Татяна Лисичкова напуска залата поради служебен ангажимент./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мисълта ми е да вземем решение, да го формулираме, че сме изслушали подробно запознаване с проблематиката, с принципа на действие на правната защита и считаме, че има необходимост от още промени в така действащата Наредба за правната помощ, извън приетите и влизаци в сила от 1 октомври и предлагаме да бъдат включени представители на ГС-ВСС за участие в работна група за последващи промени, като посочваме адв. Татяна Лисичкова и други представители допълнително посочени.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Нека да има все пак „компетенция“. Таня по принцип е такъв тип адвокат. Познавам я от години, тя е изключителен човек, участва и в ГС-ВСС. За съжаление е заета в реалната си работа и понякога не може да участва тук. Точно такива хора трябва да участват в работата на ГС-ВСС, тъй като те реално работят в обществена полза .../шум в залата/...

В акта си ГС-ВСС трябва да каже, че отчита важността на темата за достъп до правосъдие за хора в нужда и във времето напред ще продължава да я следи именно затова, че тя е от голям обществен интерес. И да кажем, че нашето решение е да участваме в работна група.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, това е мотива ни.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Това трябва да е на второ място. Трябва да се посочи факта, че ГС-ВСС отчита важността на темата, свързана с достъп на правосъдие на хората в нужда.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това, като мотив и след това – другото.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имам едно питане – доколкото разбирам не са инициирали нови промени.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Инициирани са три варианта на нови промени – тя това каза.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Смисъл, ако не са почнали, както се вика, да апелираме МП да инициира нови промени и в работната група – това ми беше мисълта.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е идеята, за това говорим.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Това, което те вадят, е от миналата година, но при сегашния протест.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Значи, да искаме от МП да инициира нови необходимо промени.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз това казах и да не си помислят, че са тези – извън приетите вече и влизащи в сила от 1 октомври, нали – последващи промени.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Във връзка с протеста на адвокатите от 2025 г.

АЛБЕНА ЖЕЛЯЗКОВА: Да го изчетем пак – нали акт ще гласуваме.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Да. Актът е, че отчитаме важността на темата за предоставяне на правна помощ на хора в нужда, което е фактор да достъп до правосъдие. Защото никога до сега тази тема не е поставяна в ГС-ВСС.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И аз нямам спомен; Не, говорили сме много пъти, миналия път два часа, без да имаме точка в дневния ред.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Първо, че това е важно, че ГС-ВСС ще следи тази тема и настоява да има свои представители – адв. Лисичкова и други, в рамките на работната група.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Само ще помоля пак да се изчете предложението; „ГС-ВСС отчита важността на темата и достъпа до правосъдие на хората в нужда“; „като изключителна обществена значимост“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, това не са точки, това цялото е едно. Първо, че сме изслушали изключително добре представения – все пак Таня докладва, това е т. 1 – едно кратко изречение в началото.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: „ГС-ВСС, след като изслуша и проведе дискусия по доклада на адв. Лисичкова, отчита важността на темата и достъпа на правосъдие на хората в нужда“; „чрез предоставянето на правото на правна

помощ.“; „Счита, че има необходимост от последващи промени в настоящата Наредба за правна помощ,“; „извън влизащите в сила от 01.10.2025 г. и прие следното решение“; „и прие следното решение: предлага на МП да инициира нови необходими промени в Наредбата“; „в границите на работна група към МП, в която да бъдат включени представители на ГС-ВСС – адв. Татяна Лисичкова и други,“; „които реално осъществяват правна помощ.“ Да, точно така – и други компетентни; Да, защото примерно сега адв. Георгиев и той говори минали път два часа – мисълта ми е, че той може да не осъществява, но да има мнение. Просто тези две думи ги махни; „които реално осъществяват правна помощ“ да го махна ли – Да, защото други може да не, пък да има отношение и да иска да участва; „и други представители, посочени допълнително“ – толкова.

/Говорят едновременно – кои адвокати осъществяват правна помощ и защо не може всички да са задължени да правят такава, както и какво получават и кога, като заплащане за проведената правна помощ./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да продължим нататък. Г-н Димитров, нещо искате да кажете ли?

СТОЯН ДИМИТРОВ: Да. Списъкът, доколкото чувам, то няма липса на адвокати, то има много желаещи, доколкото разбрах, за правна помощ. Проблемът не е в липсата на адвокатите, а във финансовите възнаграждения.

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: И в редовността на плащането, защото, както каза тя, на практика колегите получават възнаграждение постфактум, не в хода на делото, а след като е приключило.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: След колко време горе-долу? – Може и година; Като приключи делото; Ето, това са неща, които Таня каза.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, преди да гласуваме, искам да кажа, че новия представител на АПБ е тук – Десислава Петрова. Добре дошла сте.

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Благодаря. Бих искала да уточним контактите, защото нямам възможност дълго. Колко време ще отнеме обсъждането на другите точки?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това административно ще го уточним, на имейла на ГС-ВСС винаги може да пишете, техническия сътрудник всичко препраща. Да, щом трябва. По всяко време може да тръгнете и в зависимост от Вашите правомощия устно тук може да упълномощите някой от присъстващите.

Колеги, моля да гласуваме акт на ГС-ВСС със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след като изслуша и проведе дискусия по доклада на адв. Лисичкова, отчита важността на темата и достъпа на правосъдие на хората в нужда, чрез предоставянето на правото на правна помощ. Счита, че има необходимост от последващи промени в настоящата Наредба за правна помощ, извън влизащите в сила от 01.10.2025 г., и прие следното решение:

ПРЕДЛАГА на министъра на правосъдието да инициира нови необходими промени в Наредбата за правна помощ, в границите на работна група към Министерство на правосъдието, в която да бъдат включени представители на ГС към ВСС – адв. Татяна Лисичкова и други представители, посочени допълнително.“

Гласуване: за – 13, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Т. 1, която прескочихме, се връщаме на нея – разглеждане и приемане решения относно тема: „Имотни и финансови измами през арбитражните решения, проблеми на функционирането на арбитражните съдилища и арбитрите ад хок по Закона за международния търговски арбитраж“. Давам думата на Богдана и благодаря за материала, който ни изпрати.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Благодаря. Колеги, нямам представа – дали някой е успял да гледа, аз изпратих линк и към двете части на предаването. Но за тези, които не са се запознали, да направя резюме на проблема. Първо бързам да кажа, че действително подкрепям Таня Лисичкова, че се оказа, че министъра на правосъдието е много енергичен в някои посоки.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Разбрах, че има голям екип – нещо, което до сега не е било; На бюджетна издръжка? –Това не мога да кажа; Те са към Министерството, Важното е работата – това е защитимо.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Сега, като ви въведа в темата, ще видите, че една много голяма част от проблемите са успели да ги включат в законопроекта. Има две-три нещица, които не са догледани, което ще ви представя на вашето внимание, ако решим да акцентираме върху тях. Бързам да кажа, че последно снощи отворих – все още не беше внесен в НС, на сайта поне не излиза да е внесен. Но вие знаете много добре – и друг път сме практикували, ние можем директно в Правната комисия в НС да изпратим. Т. е., включително аз накрая ще припомня и това, може да следим и ако сега избързат, и внесат – преди лятната ваканция на Парламента, можем това, което ще приемем, като решение, да го изпратим и на комисията в Парламента – правили сме го това. Макар, че ако сега го внесат, от опит казвам, едва ли до лятото ще го гласуват.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не се знае. Ние да си свършим работата.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Темата с арбитража. Първо да кажа, Международния търговски арбитраж е по Нюйоркската конвенция, това е много добре утвърдена фигура в правния мир в света. За съжаление побългарена по отношение на измамите, както и на други части на правото и в живота въобще. Т. е., от предимно международни търговски спорове ние сме отворили в закона широка врата да се решават и вътрешни спорове, включително на лични, на физически лица откъдето идват и тези проблеми с измамите. Преди да ви кажа още нещо, 2017 г., ако не се лъжа, когато Мая Манолова беше омбудсман на Републиката, по нейна инициатива се направиха промени в Закона за международния търговски арбитраж където бяха изключени възможностите по този закон да има арбитражни производства срещу физически лица за потребителски сметки – топлофикация, такива неща, по които имаше същата каскада от арбитражни решения. Хората се овътряхя, беше някаква страхотия и Парламента ги изключи от закона. Това беше

единствения ремонт на закона от 1993 г. насам. И сега да ви кажа накратко какви са проблемите, а те са страшно много.

Схемата за измами през арбитражни решения има 4 стъпала. На най-ниското стъпало са имотните измами главно на граждани – това беше изнесено от Министъра по апартамента на бабата. На второто стъпало са финансовите измами към общини – те вече са за милиони. Аз лично вече успях да намеря и представих – говорих с кмета на Община Чирпан, които са вече 12 мил. овътрени с такава каскада от арбитражни решения, и са теглили вече три кредита, за да може само таксите да плащат по съдебните дела. То, ерго по тази линия може и институции да измамят, които са вече са милиони. Всичко го има в имейла, може да си го изтеглите в по-подробен вид. Третото стъпало е заграбването на бизнес и четвъртото, най-високото стъпало, е прането на пари.

Обект на имотните измами най-често са възрастни самотни хора, които нямат близки, фабрикува се предварителен договор, в който се твърди, че те уж са взели кредит от 100 000 или 200 000 евро. Този договор се дава на арбитражен съд или – в 90% от случаите, на арбитър ад хок, едноличен, и на човека се отнема имота срещу уж неплатеното задължение, като той не е получавал никакъв кредит, т. е. овътрят там бабите и дядовците и подписват нещо си. Този имот се препродава веднага през няколко ръце на трети добросъвестни купувачи или пък срещу ипотечирането му се придобиват финансови активи и вече се осребрява.

Във всички форми на тези измами се забелязват прилики: използва се фалшив или несъществуващ договор, който поражда огромен дълг. Спорът се дава на арбитраж дори без да има арбитражна клауза в договора, и то предимно на арбитър ад хок – и то без да се е подписала отсрещната страна, че е съгласна на арбитражно производство. Фирмата, извършваща измамата, обикновено е или без дейност, или току-що регистрирана, или след това се замразява и започва процедура по фалит и ликвидация, а през това време се прави бърза препродажба през няколко ръце на дълга с цесия, апортна вноска или продажба, по правило през свързани с измамника лица – фирми и т. н. Отново на фирми без имущество се предава, от които не може да се търси обезщетение. Прави се

каскада от поредни арбитражни решения, което увеличава в пъти дълга – често случаи човека не е наясно и не е оповестен, че срещу него има изобщо арбитражно производство.

При схемата за заграбване на бизнес се написва несъществуващ договор с фирмата-мишена за няколко милиона, прекарва се през арбитражно решение, с изпълнителен лист се запорират сметките и директно се заграбва цялата фирма с бизнеса ѝ, с клиентите, пазарите и банковите сметки. По тази схема един бизнес може да се заграби за 6 месеца.

Един от най-големите проблеми – тук започваме с проблемите, говорим за досега действащия закон, защото новия не е и внесен законопроекта, е пълната липса на информация колко арбитражни съдилища изобщо има в България, колко са арбитражите ад хок, кои са тях хора, колко решения излизат от тях. И арбитражните съдилища, и арбитражите ад хок по досегашния Закон за международния търговски арбитраж не подлежат на никакво вписване, не са нито на регистрационен, нито на разрешителен режим в Министерството на правосъдието. Не е известно по какви правила правораздават, такива не са вписани никъде, нямат интернет сайтове, не можеш да им прочетеш правилата, по които ще правораздават – нищо, нищо никъде!

По справка на Арбитражния съд към БТПП – Българска търговско-промишлена палата, преди 4 години арбитражните съдилища са били около 44-45 към различни организации и НПО-та, но колко от тях реално работят, колко са само на книга и какво правят – никой няма никаква представа. Мая Манолова, когато прокарваше тези решения, тези промени в закона, изнесе данни, че само един такъв – да използвам термина на Министъра на правосъдието, гаражен арбитраж или „копърка-арбитраж“ ги нарича той, само един такъв – 2016 г. изнесе данни, за една година е произвел 102 хил. решения. Нали си представяте, че един държавен съд не може да произведе 102 хил. решения!? С 20 арбитражи ти трябва 3 хил. и косур решения да си направил, което е абсурдно. Само това нещо ви показва, че е абсурд това, което се случва и не е право. Казахме, че 1993 г. е приет закона. Няма изискване нито за ценз и за образование на арбитражите – иска се 8 г. професионален стаж, независимо в коя

област. Няма изисквания да не са съдени по наказателни дела или лишавани от право да упражняват професията.

Друг от проблемите е че няма контрол върху дейността на арбитражните съдилища и особено на арбитрите ад хок, които еднолично постановяват. Т. е., в момента има някаква глоба, ако те „хванат“, че не си водиш счетоводството „като хората“, други правомощия Министерството никакви няма.

Друг от проблемите на настоящия текст на закона е че и арбитърът, и държавният съдия, до който е отнесен иска да се издаде изпълнителен лист въз основа на арбитражно решение, нямат право да проверяват законността на пълномощните, подписите и т. н. Т. е., става възможно ти с фалшив договор, с фалшиви подписи, които никой няма право по закона за проверява, да овътриш един човек и тази схема, която казах, да я осъществиш. За последните 5 години съм дала статистика във Върховния касационен съд (ВКС) са образувани общо 239 дела. Виждате, че на фона на това колко хиляди арбитражни решения се бълват, това е едно голямо нищо, т. е. почти не са отнесени към ВСК за отмяна.

По данни на Министерството на правосъдието, в окръжните съдилища в страната и Софийски градски съд за периода 2022 - 2024 г са образувани над 600 дела, т. е. това е една малка част дори и от един от тези „гаражни“ арбитражи.

Едно от вижданията е, че с промени в Закона за международния търговски арбитраж, арбитри трябва да бъдат само юристи. Тук има много проблемен момент, защото по Нюйоркската конвенция няма такова ограничение. Има строго технически експертизи, по които един юрист – авиационни, например, т. е., такова ограничение не би следвало да се сложи, по друг начин трябва да се реши.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, но сигурно там нямат проблем да проверяват подписи, документи и работи.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Как да се промени законът, така че да се реши този проблем. Ще ви представя предложенията, които са на водещи юристи в тази област, защото аз не съм арбитър, т. е. не са мои. Ще се върна на тези, които не са направени, които са с минус, след малко.

Залагане в закона на общите единни правила за арбитражното производство. Завишаване на критериите за арбитри.

Въвеждане на контрол от Министерството на правосъдието

Прецизиране на текстовете в Наказателния кодекс и съставите за документни престъпления, на измамата, за да се обхванат тези нови форми на измама. Тук си признавам, апелирам Христо Колев и Десислава Петрова, не съм проследила дали с пакета закони са внесени предложения за поправки в НК в тази област – тук не съм го проследила за тези измами. Той направи изявление – Министъра, че има намерение, но дали е направено, не съм проследила.

Завишаване на критериите за създаването и за функционирането на арбитражни съдилища – задължително: деловодство, работно време, интернет страница, оповестяване, договор с ЧСИ или ДСИ, нотариуси или с куриерски фирми, които да връчват книжа и съобщения. Защото повечето хора не знаят, че ги съдят! Те дори нямат представа, че са съдени!

Въвеждане на много строги изисквания за връчване на книжата на страните, за да може да не те съдят без да знаеш, без да си оповестен.

Държавните съдилища да имат правомощия не само от формална страна да преценяват и анализират исковете за издаване на изпълнителни листове по арбитражни решения.

Създаване на регистър, в който да бъдат вписани всички арбитражни съдилища, които правораздават на територията на България. Да се въведе режим на вписване, на регистрация, където всеки може да провери дали арбитражният съд съществува, на каква база работи, къде е седалището му, какъв е съставът, на администрацията и т. н.

Общо взето какво до момента е представено, като законопроект, защото до снощи не беше внесено в НС.

Регистрационен режим за арбитражите и арбитрите – това е направено. Създава се регистър на арбитражните съдилища, който ще бъде воден от МП. Решенията на арбитражи или арбитри, които не са вписвани в него, ще са нищожни – това е свършено и е много важно.

Нотариуси, съдебни изпълнители и т. н.: създаден е механизъм, по който те ще могат да връчват книжа и съобщения – при какви условия и при какви изисквания – това е свършено.

Физически лица ще могат да бъдат съдени от арбитраж, само ако са дали изрично писмено съгласие за това. Впрочем отбелязвам, че това и сега съществува като клауза, но се заобикаля, както казах, с какви ли не фалшиви договори.

ВКС ще може да спира принудителното изпълнение на арбитражното решение и без предоставяне на обезпечение – което е големия проблем, ако са налице убедителни доказателства, че искането за отмяна е основателно. Т. е., една от големите пречки, което граничеше с отказ от правосъдие, е факта, че ти, за да отнесеш въпроса до ВКС да ти отмени арбитражното решение, трябва да внесеш 4% от материалния интерес. Т. е., от размера на измамата спрямо теб – дори един апартамент от 200 хил. евро ти трябва да внесеш 40 хил. евро, което за доста хора е отказ от правосъдие, те нямат възможност да го направят.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не за доста, а в случая говориш за огромен процент.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А това е най-ниското стъпало. Аз казах – Община Чирпан има три кредита, за да плащам само таксите от поредицата каскади арбитражни решения. Да не говорим за един бизнес – там може да има милиони в сметката, какви са таксите.

Проектът предвижда съществуващите към датата на влизане в сила на закона арбитражни производства се прекратяват, освен в случаите на международен арбитраж. Висящите арбитражни дела ще се довършват при спазване на новите правила – в случая българските, ако става въпрос за страни в България за действия, които са се случили тук. Когато е международен арбитраж, има Нюйоркската конвенция.

Проектът въвежда изисквания към арбитрите – да не са осъждани, да имат висше образование, най-малко 8 години професионален стаж – тук стажа не е завишен, да не са лишавани от правото да упражняват определена професия или дейност, или да заемат определена длъжност, да не са в

производство по несъстоятелност, невъзстановени в правата си, несъстоятелни или осъждани за банкрут, както и да притежават високи морални качества. Тук е въведен пакет все пак с повишени изисквания към арбитрите.

Нищожността ще се прогласява от ВКС по иск на някоя от страните или на техните правоприменители без ограничение във времето. Тук се има предвид, че до сега беше 3-месечен срок, ни ти, ако не знаеш, че някой те съди, съответно изпускаш 3-месечния срок да обжалваш и нямаш никаква друга защита.

Тук има нещо, което за мен е обтекаемо, но не е най-същественото. Арбитражното решение ще може да бъде отменено ако противоречи на обществения ред в Република България – основание за отмяна, което съществуваше в Закона за международния търговски арбитраж и беше отменено през 2017 г. Дава се и легална дефиниция за това кога ще е налице „противоречие с обществения ред в Република България“ – за мен това е обтекаемата фраза, „когато са нарушени императивни норми с принципно значение, които имат основополагащ характер за българското право“. Значи, тук трябва доста да внимават или по-ясен критерий, но не съм разсъждавала много по този въпрос какво да предложим.

Въвежда се и още едно основание за отмяна на арбитражно решение по аналогия с ГПК – ако по надлежния съдебен ред се установи неистинност на документ, на показания на свидетел, на заключение на вещо лице, върху които е основано арбитражното решение, или престъпно действие на страната, на нейния представител, на член от състава на арбитража или негов служител във връзка с решаването на делото.

ВКС ще може да спре изпълнението и без обезпечение, както ви казах, „когато са налице убедителни писмени доказателства за наличие на основание за отмяна“.

Таксите. Таксите за отмяна на арбитражни решения ще бъдат намалени значително – доколкото ВКС не разглежда делото по същество, да бъде определена по-ниска такса, напр. 1% от интереса – това Министерството предлага на депутатите да разсъждават, но не повече от определен горен праг.

Това следва да стане чрез изменение на Тарифата за таксите и разноските, които се събират от съдилищата по ГПК.

Окръжният съд ще прави служебна проверка в регистъра на арбитражите и в електронното досие. Съдът ще проверява дали решението е постановено от арбитраж или арбитър, който не е вписан в регистъра и дали не е постановено по спор, предметът на който не подлежи на решаване от арбитраж – примерно, потребителските, които бяха извадени.

Предлага се завишаване на санкциите за арбитражите-нарушители – те да достигат 25 000 лв. Инспекторатът на МП ще може да извършва случайни проверки на арбитражите и да има достъп до електронните досиета по всяко от делата им.

Да се върнем на два-три момента, които...

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: ..ще предлагаме...

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: ...от моите проучвания, които остават не толкова...

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: ...изчистени.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Едно от важните неща е да се заложи в закона да има общи единни правила на арбитърното производство и при допустими малки отклонения от тях, в правилата на отделния арбитър, те да бъдат задължително публикувани и да могат да бъдат намерени по всяко време. Сега нямат сайтове, никъде не е публикувано, ти не можеш да видиш правилата, по които този арбитраж или този арбитър ат хок правораздава – никъде не може да ги намериш. За съжаление аз не видях – нито в поправките въвеждане на такива единни правила, нито, да речем, задължение да са публикувани някъде правилата и да могат да бъдат намерени по всяко време. Това не го видях.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Богдана, нали в регистъра включиха – ти преди малко каза, че са изчистили варианта по отношение на това да има централизиран регистър към Министерство на правосъдието (МП)?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Да, обаче там не е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така, и може би там да го включим, да се включат общи единни правила на сайта на регистъра. Там да дадем предложение да се...

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: ...към изискванията.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: ...към изискванията, там да бъдат – към централния регистър.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това беше едното, което смятам, че не е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нали, има резон тука?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Сега гледах изрично – не видях такова изискване за оповестяване на правилата, по които правораздава арбитражния съд.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ето там им е мястото – в регистъра, като условие.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Другото, което е да се отбелязва като нерешен проблем и не само аз – на сайта, където вървят обществените обсъждания има няколко становища, които го посочват. Хубаво, създаден е регистър на арбитражните съдилища – там да си публикуват листите на арбитрите, да се виждат кои са.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: В това число и единните правила.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Обаче, тотално не се предвижда нищо за арбитрите ат хок – тези, едноличните, които, например аз и той спорим на медийна тема и решаваме, че Христо е някакъв специалист и го пишем за арбитър – той нито е вписан, нито е на регистрационен режим, нито нищо, не можеш да му „хванеш спатиите“! А да не говорим пък по правила, по които правораздава!!!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И те да бъдат включени в централния регистър.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И вместо да регулират арбитрите ат хок, понеже очевидно са дискутирали и са видели, че е много трудна работа да се измисли, те тотално са ги изхвърлили от закона – един вид са ги забранили арбитрите ат хок – най-лесния начин. Т. е., това, което би могло да се направи,

както е създаден регистър – вече са на регистрационен режим арбитражите, може по същия начин да се направи регистър на арбитражите ат хок. Ти не знаеш кой, кога, по кое време, но може да се регулира така – когато започне производство, арбитража ат хок да се регистрира и да се запише, че е посочен за арбитраж за страните и започва арбитражното производство! Това е възможно да се направи. Както и когато приключи делото, по същия начин да регистрира някакво решение, което да бъде оповестено по този начин и че приключва производството. Търговска информация не е – това е достатъчно това да се впише, търговска не е необходимо да се вписва, защото тя обикновено е търговска тайна.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е текуща информация в регистъра.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Но да се регистрира, че такова производство започва и такова производства свършва. Ето, това е възможно да се направи.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да има един регистър за текущите производства на индивидуалните арбитражи.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Друго, което се посочва от юристите – те явно са умували и са въвели някаква форма, няма арбитражи ат хок, обаче са оставили възможност арбитражи извън листата – извън регистрираната листа, също да бъдат посочвани да стават арбитражи по арбитражни производства. Ами, значи това е ни риба, ни рак. Това дава възможност по досегашния начин на „копърките“ и гаражните арбитражи да си продължават през тези арбитражи, които не са в листите. Това е противоречие един вид с всички досегашни усилия.

Аз затова смятам, че този вариант с регистър на арбитражите ат хок или арбитражи извън листите – както и да ги наречеш, е някакво възможно решение на въпроса.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Регистър на дейността на едноличните арбитражи или както там са ги нарекли, с две точки: започване на дело, то се обявява, регистриране на арбитража, регистриране на решението и край на производството. Това е един регистрационен.

АЛБЕНА ЖЕЛЯЗКОВА: И правилата да се обявят.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Именно, това с решението.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Значи, първа точка е всички дали ще са арбитражни съдилища или еднолични, каквито и да ги наречеш – да си публикуват правилата хората да знаят по какви правила се водят.

Момент, имам още макар, че не знам дали мога да отговоря на въпроса.

Другият важен проблем, който смятам, че е хубаво да обсъдим. Това, което юристите посочиха – тези, които са много „навътре“ с материята е, че – и което не виждам да е направено, едно от най-важните неща е да се въведе в тези регистри т. нар. достоверна дата, която този регистър ще придаде на арбитражното решение. Т. е., много често се злоупотребява с арбитражни решения, за които се твърди, че са постановени преди една година и ти е изтекъл срока да ги обжалваш, а те са написани вчера. Т. е., с вписване на началото на това производство, за което говорим, това се води на началната дата и т. н. Това не виждам също да е решено с промените в закона.

Казах ви за обтекаемостта, според мен, ако противоречи на обществения ред.

Най-общо казано това са проблемите, които съм установила.

Остават си възможностите за арбитражите със седалище в чужбина – те са регистрирани по реда на други държави, те са си по Нюйоркската конвенция */Конвенция за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения/*. Държа да ви кажа, че почти навсякъде са по-строги правилата за арбитражи отколкото тук. Оттам рядко идват, както и да ви прозвучи, най-често чужденците, които са арбитражи и арбитражни съдилища, от които „извират“ проблеми в България са украински граждани – както и да ви прозвучи, това сочи статистиката, огромна част от измамите. Но те си подлежат на Нюйоркската конвенция, там нямаме кой знае какво да направим.

Ето това е – чл. 11, ал. 2, т. 3: „За арбитраж може да бъде посочено и лице, което не е включено в листите на арбитражната институция“ – това е, което ви казах арбитражи извън листите. Чл. 46а – деловодство, вписване, обявяване – това е направено. Общо взето това са и накрая където се довършват по новия ред.

Това е най-общо, което се опитам сравнително накратко да систематизирам. Питайте, обаче не е ясно дали аз ще успея да ви отговоря.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Искам за себе си да си отговоря. Слушам за тези единни правила. Нашите арбитражни съдилища не трябва ли, не работят ли в областта на законодателството, те по какви правила работят?

МАРИЯ КОЛЕВА: Да, по какви правила работят? И аз съм любопитна.

СТОЯН ДИМИТРОВ: И другото, което е – казвате, че има чуждестранни държави, които имат правила. Какви са тези правила, съпоставка правена ли е – нещо не разбирам правилата. За себе си питам.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Първо. Нормата, по която се правораздава до сега се казваше Закон за международния търговски арбитраж. В ЗИД се предлага заглавието да стане Закон за арбитража. Този закон го има от 1993 г. само с промените на Мая Манолова. Но иначе, по принцип международния арбитраж е предвиден в света в мащаб само за търговски дела. Нашето побългаряване, че ние може да се съдим за каквото ти дойде на акъла тук.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И за физически лица е тук.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Т. е., всички юристи го отбелязват – от 1993 г. е широко отворена вратата за такива злоупотреби и никой не го е променил, нито едно народно събрание до сега. И всъщност Министъра – Георгиев, е първият, който се опитва да въведе ред в тази материя. Затова казах, че го приветствам, защото са много големи усилията, които произвежда.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Едни и същи адвокати, като имена, седят в тези арбитражи; И едни и същи кантори, и се знаят кои са. То е изключително – каза репликата няколко пъти, каза, че юристи с много висока квалификация и познания стоят зад тези схеми; Да, със сигурност; Но дали ще стигнат до тези, които „дърпат конците“; Това не е ясно; Ако се „разшътаме“ поне на десетина кантори ще излезнат имената, които се знае, че само с такива неща се занимават, че от тях „извират“ тези проблеми и т. н.; И те имат съответното лоби в Народното събрание; Да, за да може от 1993 г. да не променят една запетайка в закона, значи те имат високо лоби; Това е картинката.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Повечето регистрирани в чужбина арбитражи, при тях са още по-строги правилата и по-строги изискванията така, че с изключение на тази „лавина“ украинска, повечето пъти откън не идват кой знае какви.

Сега, тук вече не е моя работа, доколкото виждам не стесняват, с изключение изхвърляне на потребителските спорове, те не стесняват кръга на материята, която подлежи на арбитраж.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това е най-важното.

МАРИЯ КОЛЕВА: Ако може да дам една аналогия. Въобще 90-те години на XX век държавата беше „разграден двор“, тогава се въведоха безумни закони, които после се налагаше да бъдат – ето, виждаме някои изобщо не пипани, други пипани козметично, колкото да се тушира. Говоря за ЧСИ-та. ЧСИ-та ги приеха 2005 г., отвориха се широко вратите за злоупотреби. Няма и до ден днешен, като се прави аналогия – защото те обичат да правят аналогия какво западните им колеги, ами няма такова отваряне, такова делегиране на права на ЧСИ-та на Запад за сметка на хората. Защото, примерно, на Запад това го казвам, като аналогия, че това беше масова практика. Няма такова права ЧСИ-та, на Запад по-скоро ги ползват като експерти, като вещи лица едва ли не. Те нямат такива правомощия да започнат едно производство, да го завършат по собствено усмотрение без контрол на съда. Там всичко, всяко нещо се разрешава от съда – дали да описваш, дали да продаваш, дали да правиш едиква-си – всичко се разрешава първо от съда.

Т. е., 90-те години и 2000 г. донякъде началото това по американски модел, да – под натиск на посолства и организации, които вече са низвергнати и не са вече модерни, това беше масова практика. И сигурно ще има и други закони, ако се разровим, които тогава много широко отвориха вратите. И те веднага се възползваха, замислено е предварително.

/Говорят едновременно – какви са нормите в Нюйоркската конвенция, какви са нормите в нашето законодателство и тези на Европейския съюз и съпоставими ли са./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Колеги, не мога едновременно да отговоря на всичките ви питання.

Това е основополагащ момент в правото. Когато България е подписала един международен акт, ние не можем да го допълваме, променяме, т. е., не можем да му променяме основния дух на акта, на закона.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Добре, нали казахте, че се ползва само за търговски спорове.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Да, точно. Но би трябвало да си въведем ред в тези части, които не противоречат на този международен акт, но създават при нас проблем, което се опитват да направят с този закон.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Или с една наредба в приложението да го направим така – без да нарушаваме нещо, което сме виждали, че е възможно, да се хармонизира. Аз имам само един въпрос, който до момента не съм се замисляла – защо трябва да има – дали са украинци или каквито и да са, защо трябва да са чужденци? Не може ли това да го дадем, като предложение, да са български физически и юридически лица?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Нищо не може да направим, защото когато има спор между чуждестранна фирма и наша фирма – чужденеца може да си е подал в Германия .../говорят едновременно/... не можеш да го ограничиш.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Говорим на територията на България. Защото каза, че предлагат в промените нещо, което е добре – да има контрол, да има някакви санкции и т. н. Е, как ще санкционираш някой, който някакси не е подложен на този цялостен контрол?!

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И в закона, и в промените, които се предлагат, си има текстове за международните спорове – как вървят, по какво вървят. Т. е., това е регулирано. Просто нямаше как всичко да обхвана, щеше много дълго да стане. Затова избрах най-спорните моменти. Когато си вървят спорове, е отбелязано – примерно, ако си е подал – повечето от нещата се случват в Германия, по тяхното право. Това е регулирано в закона. Тук спорове няма и, като гледам по становищата, не е повдигнал – значи юристите не са намерили никакви „подводни камъни“ там.

МАРИЯ КОЛЕВА: Ти си се постарала доста. Аз съм сащисана от това, което казваш относно регистрационния им режим, защото нали се сецаш – те „бълват“ решения, после тези решения стават изпълнителни основания за намеса в имуществената сфера.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Точно, точно! И докато Министърът изнесе само най-ниското стъпало за апартамента на бабата, аз съм направила нагоре цялата схема с измамите, които са вече нагоре за милиони. Имаше включително случаи за пране на пари. Хайде, да не споменавам имена, но всички го знаем – Димов беше арестуван по искане на Австрия с европейска заповед за арест заради пране на пари. Той е председател на арбитражен съд, не съм проследила делото, не знам какво става, но факт беше, че беше арестуван по австрийско искане с европейска заповед така, че имаме и такива случаи вече.

/Албена Желязкова напуска залата./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз имам няколко предложения. Лично аз мисля, че бихме могли да изразим становище – естествено, ти си се постарала, направила си предложения, че според нас трябва още да се стесни обхвата на работата на тези съдилища – да си стане само за търговски спорове, изобщо да не включва спорове с физически лица.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Аз съм съгласна с това; Съгласна съм.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Второто нещо, което искам да кажа и което можем да кажем, като становище, според мен, не знам дали има предвидена – както при нотариусите, те имат някакви гаранции, които ги внасят, някакви имуществени гаранции, т. е., трябва да има някакво имущество този съд – арбитър ли е, съд ли е, някакво имущество, което да служи като гаранция. Има изискване при нотариуса – не могат да се изповядват.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Въобще не могат да имат такова; Това е частна фирма; Даже не е фирма – най-често към сдружение, към неправителствена организация еди-коя-си е регистрирано; Санкция да има.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ако може да се предвиди някаква гаранция – имуществена гаранция, както при нотариуса. Не мога да си спомня, но на времето, когато ги въведоха, не беше малка, беше изискване поне 20 хил. лв.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Нотариусът отговаря с имуществото – това е въведено; Да, да; Това е всъщност застраховката, която; Да; Това е много интересно, ако го поставим, но те да си го доизкусурат, за да има той материална отговорност, за да внимава какво правораздава; Абсолютно.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не съм в материята и не знам, но най-вероятно няма нищо такова щом се стига до такива неща. Защото това е някаква застраховка, която се внася предварително, тя седи там и можеш да я загубиш във всеки един момент.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: И с нея да бъдат покрити имуществени вреди.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това е като банковата гаранция, както е в строителството; Допълвам Мария и Пепа – както има към застрахователите фонд за такива случаи – за обезщетения при такова, нещо такова; Да не могат случайни лица да стават; Както е примерно в строителството – имаш нещо, правиш банкова гаранция в първокласна банка, неделима и там ти стоят парите. И когато нещо не е направил строителя както трябва и ти просто отиваш, представяш протокола и акта от това, което не е свършено и гаранцията отпада.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това са предложения да се обмисли възможността за въвеждането на такива неща, защото аз не съм в материята.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Дали ще лична или гаранционен фонд, в който внасят – варианти има, има действащи модели, по които може да се направи; Да им подсажем; Защото тези хора издават актове, с които задължават имуществото на фирми; Да, за милиони; Може и за милиарди даже; Трябва да има поне някаква минимална имуществена; Сега се досещам, че при нас такива дела няма. В нашата служба няма такива дела.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Искам само да довърша, което не засяга този закон, а засяга нещо, което ти каза, че да се предвидят наказателни норми за този вид деяния. Проблемът е изключително сериозен и той не засяга само арбитражните съдилища с имотната мафия. Работила съм наказателно право от 1994 г. до преди три години. Това нещо върви през всичките тези години с изключителна сила – имотните измами, които се извършват, ето, сега слушаме за арбитражите. Извършват се и чрез съд, извършват се и чрез нотариуси. Не

знам какво е положението с тази престъпност в момента, сигурно колегите – прокурори, са по-запознати. На времето беше страшно.

Но, големият проблем е, че текстовете за измама, които съществуват в Наказателния кодекс (НК) не могат да – тези деяния, когато са извършени чрез нотариус и чрез съд, не могат някакси тези деяния да влезнат в престъпните състави.

/Говорят едновременно./

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Много просто – не можеш да въведеш в заблуждение съд или нотариус.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Точно; Да.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Няма норма, която да отговаря за този вид престъпна дейност и ви казвам, че това нещо практиката се опитва по всякакъв начин да го заобиколи. В наказателното право е много трудно да заобиколиш нормата, защото в наказателното право нормите се тълкуват буквално и не може да се тълкуват разширено. И, съгласно Конституцията, никой не може да бъде осъден за престъпление, което не е било криминализирано към момента на извършването му. Т. е., ако деянието не покрива всички обективни и субективни състави на престъплението, този човек не може да бъде осъден, въпреки това. И тези неща се квалифицират като документни престъпления.

Някой път се повдигат обвинения на пострадали от престъплението, което е абсурдно, но аз съм имала такъв случай, защото пострадали от престъплението се обвинява, че е заблудил купувачите, да речем, на които е прехвърлен апартамента – пострадалият често е лице с психически проблеми, който обаче не е обявено за недееспособно. А въпросите лица, които са придобили апартамента и след това са го препродали, са лица, които всъщност участват в престъпната схема. Получават се някакви изключителни парадокси поради липса на наказателна норма, която да може да обхване този вид престъпна дейност. Извинявайте, но за документно престъпление, то е просто смешно.

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: По чл. 78а, т. е. освобождаване от наказателна отговорност.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да. Крайно време е държавата да си влезе в ролята и да се създадат наказателно-правни текстове, които да съответстват на този вид престъпления – когато пред нотариуси и пред съд се представят документи, често дори фалшиви, чрез които се придобива имущество, с което в последствие се разпореждат, докато се стигне до добросъвестни лица и хора си губят имуществото, а се облагодетелстват престъпни групи, защото това е организирана престъпна дейност. И е крайно време в НК да се съставят конкретни текстове, които да отговарят точно на този вид престъпна дейност. Защото аз наистина съм изключително – всеки път се възмущавам, когато съм се сблъсквала в практиката си с такова нещо и седя, и се чудя какво да го правя, защото виждаш някакви неща, които са просто абсурдни.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Да допълня това, което ти формулира. Понеже Христо каза, че има създадена работна група и все пак се работи по промени в НК в тази област, задължително, като формулираме двете точки, да се напише – ако искате, да формулираме едно искане наш представител – например от съдиите или прокурорите, да ги включим и тях.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И двамата; Не, да речем единия – в едната, другия – в другата, за да може да отстояваме; И от следователите, и от прокурорите, и от съдиите; Да участват наказателни магистрати.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз съм изключително ангажирана. Но специално за такова нещо, съм готова да участвам в такава група и съм готова да участвам в съставянето на такива текстове, защото това нещо върви от 1995 г., а сега сме 2025 г. И хиляди хора си загубиха имуществото точно по този начин. На това нещо трябва да му се сложи край.

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Да допълня съдия Велинова. С всичките условности на трудностите да докажеш субективно, че човека е знаел, че документа е неистински, наистина в най-добрият случай се стига до осъждане с административно наказание „глоба“ за документно престъпление. Работила съм такива дела и трябва да ви кажа, че предизвикателството е жестоко. Заради структурата на документната измама, като норма, която никой – въпреки, че този въпрос не се поставя от сега, много пъти сме казвали и съдии, и

прокурори, че документната измама, така, както е съставена, не може да обслужи реалностите на това, с което се сблъскваме. И тя действително е така направена, че на практика пострадал се явява – може да привлечеш собственик на имот. Едва ли не той лъже. Той реално не си губи имота – разбирате ли, защото имота му не се прехвърля. Няма да влизам в детайлите и спецификата, но идеята ми е, че ако трябва да се обхване цялата проблематика, тя няма да засегне само Закона за международния търговски арбитраж – това е всъщност...

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: То винаги върви пакет.

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Но съм съгласна, че трябва първо да се мисли този арбитраж да остане само за чисто търговски сделки, каквато е и идеята на международната...

/Говорят едновременно./

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Защото за другото си има национална уредба. А че тя трябва да се доусъвършенства, да е в крак с развиващия живот, това е друга тема. И може би от тук трябва да се...

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Има и крестящи случаи – собственика подписва клауза за съгласие за арбитраж с пълномощно изтекло преди 14 години от човек починал преди 13 години! По-крестящ пример, че това е фалшив документ; И това се прави със заповеди на запис пред съдилищата; Представят се и се издават изпълнителни листове, започват принудителни производства и човека докато реагира; От практиката и то на районно ниво, не е на окръжно, това е в районните прокуратури и съдилища – страни по прехвърлен имот, въобще не говорим и не се стига до арбитраж, печелят дело, върнато от ВКС. Това е гражданско дело за връщане на имот. И вече другата страна, която всъщност е в цялата схема, виждайки, че очевидно ще загуби гражданския спор, имотът е възбранен. Хората са се погрижили да направят всичко възможно да си обезпечат правата, делото отива вече на ВКС и те с неистински документи вдигат възбраната. Настръхнах, като видях как изглежда определението на

съда, с което беше вдигната възбранната и лично ходих при съдията да го разпитам и да искам образци от подписи и почерк; Ужас; Трагедия; Хората изпаднаха в ужас, защото години наред бяха водили граждански дела с нает адвокат – всичко бяха направили по закон, за да си обезпечат правата. И с едно нещо, което не приличаше на подпис и което към онзи момент – после вещите лица преминаха, специално графолозите, обучения и започнаха да съумяват да правят експертизи. Защото преди това масово такива дела бяха срещу неизвестен извършител, не можеше да се идентифицира подписа дори и да има множество годен сравнителен материал за изследване. Но просто нещо, което не прилича на подпис, графолога може да каже, че е неистински, но не и да каже кой го е положил; И делото пак в задънена улица; Все пак работата на прокуратурата не е безсмислена, защото това помага на хората да си защитят правата по друг ред; Но ако трябва да се стига до присъди, е по-сложен въпроса; Сега ние ще се ограничим ли само по темата за търговския арбитраж или? – Не, не. Да преминем към формулиране на текст за акт.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да обобщя. Сега е момента, както и миналия път, когато взехме решение за другата работна група. Дейността на този министър, неговата активност, да се възползваме на макс. Никой не ни пречи, в хода на разглеждане, предложението на Пепа и Деси. Обобщаваме го, разграничавайки се от материята, мотивираме се защо имаме следващо решение, взимаме още един акт извън акта по т. 1 и ако се сетите още нещо – и него.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само да допълня още нещо, както казах – не можах да обхвамна всичко. Но, не е проблем, че не са само юристи арбитражите, защото така, както в държавния, как да се изразя, граждански, наказателен процес – така, както съдията има право да възложи експертиза, по същия начин арбитражът може да възложи експертиза. Значи не е проблем дали е юрист или не е юрист, когато има право да възложи на съответния специалист експертиза. Така, че този момент е изчистен и по сегашния закон – това специално не е проблем.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Е, как не е юрист, пък ще правораздава?! То това е частна; То тогава съдията може да бъде всеки; Дори медиаторите трябва да са юристи; Медиаторите – да; Пак ви казвам, щом Нюйоркската конвенция не въвежда ограничения с оглед на това – това са предимно търговски спорове; Да, но философията там е друга; Нека да говорим за акт.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да. Както казах преди малко – предложенията на съдиите и прокурорите. Давайте предложенията другите.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Предлагам, както предишната точка, да започнем с това, че адмирираме усилията на МП, че това е направено за въвеждане на ред; Това е въпрос от голяма обществена значимост, затова ГС-ВСС отправя, с оглед на идентифицираните проблеми, свързани с дейността на арбитражните съдилища в България, оправя препоръка към МП и работната група приоритетно да работят в посока, свързана със стесняване предмета и дейността на арбитражните съдилища; На приложение на Закона за международния търговски арбитраж само за търговски спорове; До ограничаването му само за търговски арбитраж, което ще бъде в синхрон със Закона за международния търговски арбитраж. Втора препоръка – приоритетно да се работи по приемането на промени в Наказателния кодекс, свързани с дейността на арбитражните съдилища в България; Трето – за регистъра да ги включим индивидуалните; И за професионалната отговорност; Това вече е дълга и широка; Чакайте малко – като пишем за промените в закона – като т. 3 да напишем искане да включим Христо и Деси към работната група; Това най-накрая, нека ги изброим; Значи, приоритетно стесняване обхвата на арбитражните съдилища в България до търговски арбитраж – това е първо; Второ – необходимостта спешна от промени в НК, свързана с дейността на арбитражните съдилища; Само да допълня тук – с цел да се въведат конкретни наказателни текстове, които предвиждат наказателна отговорност за лице, което чрез използване на неистински преправен документ или документ с невярно съдържание, стане причина да бъде издаден съдебен или арбитражен акт, в който е удостоверено прехвърляне на движимо или недвижимо имущество на лице; Независимо дали лицето е община или човек; И нотариален

– да. Значи – съдебен, арбитражен или нотариален акт документ по силата, на който се прехвърля; В който е удостоверено, защото то не се прехвърля, в който е удостоверено прехвърляне на движима или недвижима собственост на физическо или юридическо лица; Трябва да отделим за регистъра две думи и четвърто – за гаранцията; Да, формулирай гаранцията; Гаранцията вече...; Ние препоръки даваме; Да, ама има приоритетни – да имат наказателна отговорност; Записали сме го приоритетно; Ама то го има в сегашните промени; Няма го; Изхвърлили са го директно и въобще не са го коментирали; Няма го – да се регламентира публичност на индивидуалните – както там ги наричат; Отворили са врати – вместо да ги наричаш арбитри ат хок, наричат ги арбитри извън листите, нерегистрирани; Трябва да го включим някак; И ние сме подчертали това, което каза да е приоритетно; Второ, трето и четвърто имаме за регистъра и за гаранцията; В момента, в който им стесниш това, те са наказателно .../шум в залата/... и това вече са текстове, които са конкретно по...; Да, ама те ако не вземат отношение към наказателната отговорност и няма препратки към...; Въпросът е да не се размива, защото писмото става много голямо; Аз пък държа тези две неща да си ги включим и това на Пепа – трите; Да, да; И това за гаранцията; Да, за гаранцията е много важно, според мен; Да, да за професионална отговорност; Трето – за регистъра и четвърто – за гаранция за професионална отговорност и толкова, Да си развиват текстовете; Кажете тук как да го формулираме, след като са изхвърлени от закона арбитрите ат хок, моето предложение – а е въведена фигурата на арбитрите извън листите, които не са регулирани, предлагаме тази форма на еднолично арбитражно произнасяне, арбитражно производство, да се регулира, т. е., да се направи регистър на арбитрите; Не, не – просто да бъдат включени в...; Да се направи регистър и на арбитрите ат хок – Да; В скоби арбитри извън листата, защото те така са ги нарекли; Добре; И толкова, само това ще е, без да е по-дълго; И още едно важно нещо с едно изречение – достоверната дата как да я формулираме? Пак зачитам; Е, то пак стигаме до регистъра с нея; Най-важното нещо, ще го зачета пак проблема, за да го измислим как да го регулираме: „Едно от най-важните неща е въвеждане в тези регистри на т. нар. достоверна дата, която

този регистър ще придаде на арбитражното решение. Защото много често се злоупотребява с арбитражни решения, които са постановени привидно преди 1 година, а всъщност са написани вчера. Т. е., те се антидатират и така страната губи възможност“ – частично това е регулирано с факта, че вече нямаш 3 месеца, а е безсрочно; Това го имаше в новия вариант да е видим часът на създаване; Аз го предложих; Към точката за регистъра да се вписва датата на започване на производство и тя да важи за дата на...; Електронен регистър ще има ли – Именно, за електронен говорим; Както има на арбитражни съдилища, предложихме да има и на едноличните арбитражи ат хок; И за гаранцията и до там; И да се въведе; За достоверната дата – достоверна дата на арбитражното дело; Достоверна дата, вписана в регистъра за начало на арбитражното производство; И накрая пиши – да се въведе механизъм за професионална отговорност и нищо повече – механизъм за професионална отговорност; Е, нали гаранция за професионална отговорност – Да, гаранция – механизъм, то е механизъм за професионална отговорност; Имуществена гаранция; Ми, то е механизъм; Механизъм; Ако го напишем имуществена или финансова гаранция; Ама, то е едно и също. Значи – да се въведе механизъм. Както искат да го въведат, „механизъм за имуществена гаранция на арбитражното производство“ и до там; Да; Добре, написахме всичко.

Забравихме да ги впишем за работната група; Не, с това завършваме; То беше в началото предложено; Не, ще го сложиш в края; Но най-накрая – предлагаме спешно да бъдат, спешно да бъдат включени представители от ГС-ВСС в работната група към МП по промените на НК. И то не само по НК, защото това е по арбитража; То е приключило вече и е пред внасяне, но онова все още – това е друга работна група; За това друго решение трябва да имаме, ние в момента сме решение по точката за арбитража, това са две различни неща; Предлагаме ако няма в момента работна група, да бъде направена работна група за изменения в НК, с което да се въведат конкретни текстове; Но има – Христо каза, че е в процес тази работна група; В процес е; Ако няма – да направят работна група; По съществуващата за промени в НК работна група, да предложим включване на наши представители, а пък аз ви казвам, че ще дебна

– внесат ли го в Парламента; Това тук да вземем решение да го изпратим спешно в МП; Наши представители на ГС-ВСС да участват в Правна комисия на НС за обсъждане на закона за арбитражите; Да, точно така, директно в НС; Да, вие да участвате в Парламента на първо и второ обсъждане на закона за арбитражите, а вие – в МП в работната група по НК; Въпросът е да участват директно в Парламента, защото е по-лесно да се изменят някои неща, отколкото в работна група; Христо предлага към това да приложим и анализа, който ви четох; Да, ще го приложим; Значи представители в Правна комисия на НС за обсъждане на законопроекта на изменение и допълнение на закона за арбитража; Така.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, моля да гласуваме следния текст за акт на ГС-ВСС:

„Гражданският съвет към ВСС адмира и изразява подкрепата си към Министъра на правосъдието и екипа, работещ по темата за арбитражните съдилища.

Гражданският съвет към ВСС, след представяне на доклада, проведено обсъждане и с оглед изключителната обществена значимост на идентифицираните проблеми в областта на арбитражните съдилища и предприетите мерки, изразява своето становище, като отправя следните препоръки към Министерство на правосъдието и Работната група, изготвила законопроекта за изменение и допълнение на Закона за международния търговски арбитраж:

1. стесняване предмета и дейността на арбитражните съдилища до ограничаването му само за търговски арбитраж, което ще бъде в синхрон с Нюйоркската Конвенция за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения и с Европейската конвенция за външнотърговски арбитраж;

2. приоритетно да се работи по приемането на промени в Наказателния кодекс, свързани с дейността на арбитражните съдилища в България, предвиждащи наказателна отговорност за лице, което чрез използване на неистински, преправен или документ с невярно съдържание

стане причина да бъде издаден съдебен, арбитражен или нотариален документ, в който е удостоверено прехвърляне на движима или недвижима собственост на физическо или юридическо лице;

3. освен основния регистър заложен в проекта, да се създаде регистър на арбитражите ад хок (арбитражите извън листите) с отразяване на достоверна дата на арбитражното дело, вписана в регистъра за начало на арбитражното производство, както и въвеждане на механизъм за професионална отговорност на арбитражите (механизъм за имуществена гаранция на арбитражното производство).

Гражданският съвет към ВСС предлага на г-н Георги Георгиев – министър на правосъдието, в работната група по Проекта на Закон за допълнение на Наказателния кодекс да бъдат включени Пенка Велинова – член на УС на Българската съдийска асоциация, и Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България, с оглед предложения за конкретни текстове за промени в Наказателния кодекс, свързани с дейността на арбитражните съдилища в България.

Гражданският съвет към ВСС предлага на г-жа Анна Александрова – председател на Комисията по конституционни и правни въпроси към 51-то Народно събрание в заседанията на Комисията при обсъждане на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за международния търговски арбитраж да участват представители на организациите - членове на ГС към ВСС, във връзка с приложения Анализ от Академията за изследвания в сигурността и отбраната.

Приложение: съгласно текста.“

Гласуване: „за“ – 13, „против“ – няма, „въздържали се“ – няма.

Приема се.

Отиваме към т. 3 от дневния ред.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Г-жа Петрова иска да упълномощи.

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Много спешно трябва да тръгвам. Със с-я Велинова обменихме мисли, тя знае моята позиция по т. 3, може ли тя да ме представлява?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Заявявате го официално така, че може. Благодарим Ви за участието и се надяваме да Ви виждаме!

ДЕСИСЛАВА ПЕТРОВА: Благодаря! Довиждане.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Преминаваме към т. 3. Искам да кажа, че това е тема, която не сме разглеждали и е изключително важна, според мен.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: В БНР мисля, че Анелия Торошанова прави такова предаване; Имаше нещо такова навремето; Не е същото, което се предлага.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Моето предложение възникна в хода на предишното заседание и днес вече го поставям, като конкретна точка в дневния ред. В днешното си заседание в първите две точки, например за правната помощ, за проблемите с арбитражните съдилища, доказва наистина необходимостта от това всички тези дебати да излязат от тази зала, в която ние в момента ги обсъждаме, защото те така или иначе в по-голямата си част, за съжаление, остават само тук. Ние самите се информираме помежду си, например, аз, като гражданин, всеки път научавам толкова много неща и ми се иска това да достига и до по-широк кръг от хора.

Конкретно говоря – и днес за правната помощ, и за измамите, свързани с арбитражните съдилища, проблемите касаят всеки един гражданин в България. И всеки един – и ние тук, и извън тази зала, е уязвим поради факта на липса на информация, която ние имаме възможността да получаваме тук, на тази маса. Затова мисля, че ще е от обществен интерес и от интерес на институциите в област Правосъдие да отправим едно принципно искане към Българска национална телевизия за специализирано предаване по темите на правосъдието в нейния ефир. Тъй като това е обществената телевизия, затова ние се фокусираме към нея, това не е една от частните медии. Това е мисията на тази публична, държавна телевизия, която се издържа с данъците на хората и тя не е с такава търговска насоченост.

Затова считам, че липсата на такова предаване – формулирала съм го в моето предложение, води до неразбиране, объркване, включително и възможности за въвеждане в заблуждение на гражданите, тъй като те нямат

информация и наистина няма от къде да я получават. Крайно нелепо е единственото предаване, свързано с думата „съд“ да бъде „Съдебен спор“ по Нова телевизия.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това е смешно; Това е нелепо; Приемат, че е истина.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Хората да го възприемат, като единственото *.../шум в залата/...* и те си представят, че това е съдебната власт, защото ние все пак сме много по-информирани и вътре в нея. Казвам ви, колкото и смешно да звучи, те възприемат това за истина. И това е едно от най-гледаните предавания с най-висок рейтинг!

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: За истина; Това е тъжно, бих казала.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: А темите, които се дискутират тук днес, на тази маса, само днешната ни дискусия, според мен е повод за три предавания.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да; Най-малко; За правата на гражданите.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: И това е – както ви казвам, не само в интерес на хората извън, но и в интерес на институциите, които са прокуратура, съд и всички, които – ВСС. Хората не разбират какво работят тези хора. Много често излизат заглавия, например скоро гледах – „Прокуратурата осъди еди-кой-си“, нали? Всички знаят, че мразят прокуратурата, защо я мразят – защото във вестник Х е написано, че те са лоши. Хората мразят следователите и съдиите, защото знаят, че те са корумпирани, хората мразят ВСС, защото те взимат много високи заплати.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Дори терминологично не знаят какво е ВСС.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Те не знаят кой какво работи, те не разбират, че Конституционния съд не е част от съдебната власт в България. Елементарни за нас неща – те не разбират, че арбитражните съдилища – само защото има „съдилища“, че са едни частни институции и не са държавни, че това са частни фирми. Хората не разбират кога имат право да се възползват от услугите на Бюрото за правна помощ, когато са социално уязвими и слаби.

Така, че моята идея е да излезем с едно такова предложение до ръководството на Българската национална телевизия.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И до Обществения съвет, защото те имат и обществен съвет; И до двете.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, нека да го адресираме до директора на телевизията, като идеята ми е преди това писмо да излезе не само от името на ГС-ВСС, а да има за по-голяма тежест, да има институционално – да излезе от нас, от ВСС и от МП. Според мен трите институции заедно да отправим писмо до Емил Кошлуков. Защото мисля, че ще има по-голяма тежест.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И сега е подходящо, защото се надявам министъра много бързо да реагира; Аз имам предложение. Защо само, ако не е телевизията, може Българско национално радио по същия; Не е същото; Възрастното поколение слуша много повече радио, отколкото гледа телевизия; Не само възрастното, но и като си в колата, като си по един час в задръстванията, само радио може да слушаш; Националното радио също е обществено; Не, не – това е добра идея, да речем до двете; Двете, да; Това са отделни писма.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Така, че моето предложение за акт, който бихте – всеки от вас може да гласува и против, е следния: „ГС-ВСС подкрепя инициативата на Асоциация „ФОРУМ“ за създаване на специализирано предаване по темите на правосъдието по Българска национална телевизия и по Българско национално радио“ – допълваме.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Защото на практика и двете са обществени. Може да не гледаш телевизия, но можеш да слушаш радио.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „Асоциация „ФОРУМ“ и ГС-ВСС канят ВСС и МП да се присъединят към инициативата и да изпратим съвместно писмо с предложението до ръководството на двете институции“.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И до Обществения съвет; И Радиото има Обществен съвет; „и до действащите обществени съвет“.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Така, с проекта на текста, който ние сме посочили. Имам проект на текст за това писмо до БНТ и БНР с мотивите си защо това е необходимо, защо липсата на такова предаване води много граждани до заблуждение – то има и превантивна цел. Т. е., аз имам проект на

текст. Актът да се изпрати на Пленума на ВСС с покана заедно да изпратим това писмо.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: За присъединяване.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Да се изпрати до кабинета на министъра на правосъдието с покана заедно да изпратим това писмо. И след техния отговор, в рамките – да сложим ли срок?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, в рамките на...

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Чакай малко за сроковете. Нека сега го изпратим, пък после, който се присъедини – добре дошъл.

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Да, но все пак. Актът да се изпрати за взимане на решение от Пленума на ВСС и за взимане на решение от кабинета на министъра тази инициатива да бъде институционална от водещите институции в област Правосъдие, т. е. да не излиза само от ГС-ВСС.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да го изпратим от наше име, но така да се вижда в писмото, че координираме съгласуването и с ВСС, и с МП; Е, ние не координираме; Отнесли сме въпроса до тях, пък те ако искат, да се произнесат; Представи си, че ВСС няма заседание до септември – не можем да ги чакаме; Не, всяка седмица имат пленум, те нямат ваканция; Ние можем да дадем предложение, но не можем да ги задължим на следващ пленум да го разгледат; Не можем да ги задължим да го вкарат в дневния ред; Не да ги задължим, ние указваме; Ако идеята е от ГС-ВСС, защо питаме други хора, като от нас е излезло – За тежест; Идеята е да излезе от ГС-ВСС, от ВСС и от МП; Подкрепени от; Ако нямаме подкрепа, какво правим?!; Тогава само ние си го пускаме; Ами тогава за какво ги каним; Тогава си го пускаме и отправяме покана към министъра да се присъединят; Да, това е най-чистата формулировка; Да, да, най-чистата; Да, да се присъединят допълнително, ако искат; Защото нашите актове винаги са свързани с ВСС и с МП; Изпращаме до, както и за допълнително присъединяване към нашето предложение; Покана за допълнително; Да и на БНР, и на БНТ трябва да е ясно, че именно затова, като им изпратим решението, че ние сме информирали и ВСС, и МП. Дори може да

изчистим думата „подкрепа“ – „присъединяване“, „за разглеждане на присъединяване“;

А ние вече може да домакинстваме в тази зала една дискуссионна среща, на която да поканим представител на МП, на ВСС, на прокуратурата, на който иска; На омбудсман – нали и те са обществени; Ако и когато има такъв, защото никакво ръководство там; И ВКС, ВАС; Ако трябва второ решение да направим за тук, дайте второ решение; Нека да гласуваме този акт; Така и после още един.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Изпращаме писмо с този проект на текста, където са мотивите защо трябва да има такова предаване, защо то е в обществен интерес и защо БНТ и БНР са медиите, в които трябва това да се случи.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така. И същевременно споменаваме, че сме ги изпратили за присъединяване към нашата инициатива – това ще е единия акт. А втори акт по т. 3, че взимаме решение да поканим на дискусията в границите на ГС-ВСС – да бъде домакин на дискусия, да, това е втория акт по т. 3.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: До заинтересованите институции по темата за важността за създаване на тематични специализирани предавания по област Правосъдие в обществените медии – за БНТ и БНР.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Пак още веднъж кого ще поканим на дискусията; Заинтересованите институции; И БТА; И БТА казва колегката; Но в БТА не може да има специализирано предаване; БТА актуализират страницата си на всеки 10 минути буквално и всеки я чете; Пиши и БТА; Да, те създадоха и някаква форма на подкаст и мултимедиен център; Пишете и БТА; Дали да го направим юли; Никой няма да дойде през юли.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Чакайте малко. Бих желала по първия акт да гласуваме, по т. 3.1., а по т. 3.2. – ако не възразяваш, Мария, именно заради това кога да го направим, да изчакаш, защото имам да докладвам по т. 4. Защото там трябва да вземем определено решение и ми се иска това да бъде със задължително заседание – извънредно или с дата, защото са важни нещата.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Светла, да се фокусираме върху първия акт. Той е за специализирано предаване по темите на правосъдието в БНТ и БНР. Има ли някой против – не. ГС-ВСС постигна консенсус – */от участник – пълно единство/* не, пиши консенсус по предложението до обществените медии да има такова предаване. Актът да се изпрати до Пленума на ВСС и кабинета на министъра на правосъдието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, за присъединяване към инициативата.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: За сведение да се изпрати на ВКС, ВАС, Прокуратурата и КС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е за сведение, а другите – за присъединяване.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, за взимане на решение.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, гласуваме акт на ГС-ВСС по т. 3.1 със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след доклад и представен проект на писмо до генералния директор на обществената телевизионна медия, проведе обсъждане и постигна консенсус по предложението на Мария Карагъзова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“, за създаване на специализирано предаване по темите на правосъдието в обществените медии – Българска национална телевизия и Българско национално радио.

Писмото с мотивите за създаване на специализирано тематично предаване и обществена му полза да се изпрати на генералните директори на Българската национална телевизия и Българското национално радио, както и на председателите на обществените съвети на Българската национална телевизия и Българското национално радио.

Актът да се предостави за сведение на Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Главния прокурор на Република България и Конституционния съд на Република България.

Актът и писмото с предложението за създаване на образователно и информационно предаване в обществените медии за повишаване на правната

култура на гражданите да се предоставят на Пленума на ВСС и Министерство на правосъдието.

Приложение: писмо – предложение за създаване на специализирано телевизионно предаване по темите на правосъдието.“

Гласуване: за – 13, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Колеги, да гласуваме акт на ГС-ВСС по т. 3.2, като уточним датата само.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Това е отделен акт. ГС-ВСС да поеме инициативата да бъде домакин на дискусия по темата – пак същото, с участието на заинтересованите институции от съдебната власт и двете обществени медии.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Трите – нека да включим и БТА.

Колеги, гласуваме акт на ГС-ВСС по т. 3.2 със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС в хода на обсъжданията по предложението за създаване на образователно и информационно предаване в обществените медии за повишаване на правната култура на гражданите реши да организира дискусия за важността обществените медии да имат предавания, в които гражданите да получават достоверна информация за дейността на органите на съдебната власт, институциите от съдебната власт, съдебните изпълнители, органите на МВР, адвокати, нотариуси, арбитри и други, за своите права и задължения, както и за предпазване от злоупотреби със личността им, имущество и интереси.

Дискусията е отворена за заинтересованите институции от съдебната власт и трите обществени медии – Българската национална телевизия, Българското национално радио и Българската телеграфна агенция.“

Гласуване: за – 13, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

МАРИЯ КОЛЕВА: Припомни ми в Правилата ни има ли такива правила за участие на медии.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Отворени сме за всичко.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имали сме заседания, в които сме ги канили.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Има текст в Правилата, че заседанията на ГС-ВСС са отворени за представителите на медиите.

МАРИЯ КОЛЕВА: Т. е., ние винаги можем да поканим. Представям си варианта, в който медиите направо се засият много, проявят страшен интерес, ние всеки път ще ги допускаме в зависимост от темите – разбираш ли какво казвам.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Мария, ние говорим за обратната гледна точка – те да инициират да имат предаване, свързано с област Правосъдие, където да се разбира какво работи държавния съдебен изпълнител и колко са по-ниски таксите от това на частния, че хората въобще не знаят, че имат опция да отидат при държавен съдебен изпълнител. Аз затова съм го написала – за повишаване на правната култура.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария, ние можем тук да вземем решение, както е това в т. 3.2., да бъдем домакини на дискусия на едно представяне. Можем да поканим който пожелаем, знаеш – канили сме министри, зам.-министри.

МАРИЯ КОЛЕВА: Не, аз говоря за медиите – примерно, идва сега тук и ние сме длъжни да я допуснем.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да; Да; Да, защото ние сме на територията на ВСС; Тя, ако не е заинтересована, няма да дойде; Давам ти пример – всеки път дневния ред и неговото представяне има публикация на страницата на ВСС, това го четат всички медии и заинтересовани лица. И ако на някоя медия това ѝ е интересно, например заседанието във Велико Търново, медиите реагираха на секундата. И във Велико Търново дойдоха не само местните, но дойдоха, които не са местни; Не, нейната идея е обратното – те да правят нещо и да канят.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Исква думата Стоян. Заповядай.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Да, понеже след малко ще се наложи да напусна залата. Не знам дали това е сценарии и какви ще бъдат въпросите, или е проект. Нали не се търси сензация в тези предавания, понеже пише: „пикантерии и случаи от кухнята“. Знаете, че не може да влизате в съдебните зали в заседания,

те не са общодостъпни. Нали не се търси в това нещо някаква пикантерия, а се търси да се установи колко е добро правораздаването.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Пикантерии ли са случаите, които разказа адв. Лисичкова за един човек, който се е принудил да разбие 10 магазина, за да бъде прибран и задържан – това имам предвид.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Това са новини. Ние сега ще взимаме от новините ли?!

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ами това е от кухнята какво се случва с правната помощ, какво се случва с бабата, на която са ѝ взели арбитрите имота.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Добре, това е различно, ако наистина се говори, да се вижда какво може, какви са им правата.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: От кухнята – не е свързано какво работи директора на дирекция „Имоти“ от администрацията.

МАРИЯ КОЛЕВА: Това беше моя въпрос, той е свързан с неговия. Ние по всички теми ли ще ги допускаме или ще има някаква „цедка“?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ние говорим за предаване по телевизията, а не за заседание кой да допускаме. Това са две различни неща.

МАРИЯ КОЛЕВА: Но те ще черпят от нас информация, нали така.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това не е вярно, Мария. Просто трябва да си подбират темите.

/Говорят едновременно./

СТОЯН ДИМИТРОВ: Значи това ще бъде едно образователно, чисто информационно предаване, но е и „жълто“, и да се превърнем в говорилня.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Не, не и „жълто“, колега, няма да се допусне това.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Мисля, че е достатъчно добре мотивирано и да е контрапункт на това, че ВСС са една мафия, че във ВСС всеки е корумпиран!

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това ще зависи от програмния директор на телевизията, от редактора на предаването и т. н.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Защото разбирането на обикновения гражданин какво работи съдията – дори и това не е ясно.

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Нека да пробваме; Ние не търсим сензация; Да, затова се обръщаме към националната телевизия; Да, все пак има по-голям контрол; Ако това предаване бъде направено както трябва, в него ще се канят професионалисти; Да, а не политици; Да. Ще питат за конкретен, скандален случай да обяснят от гледна точка на професионализма; Да, това се цели – хора вътре от системата да отговорят, а не Мирчев да ни говори какво било съдебна реформа; Защото всички останали телевизии канят политически фигури; Ако поканят някой адвокат, който обича сензациите, ще стане сензационно, но в края на краищата ще се повдигне теоретично завесата; Когато го обясни професионалист, който е безпристрастен, ще прозвучи малко по по-различен начин; В момента много се дискутира темата за съдебната реформа и правосъдието, но тя се дискутира само на политически теми, които защитават – той може да е юрист, но да го „извърти“ така, че да не е в обществен интерес. Да бъдат предпазени хората от арбитър, за разбират, че това не е част от съдебната власт, че това са частни фирми; Те даже част от тях даже не знаят, че са отишли на арбитър; Те, двете теми с примери от днес, са страхотни.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Дали мога да помоля Светла да гласува от мое име, тъй като трябва да напусна заседанието?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря, ще гласувам.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Пак ви напомням, че се упълномощават само организации.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, това щях да кажа. Еми, упълномощи Асоциация „ФОРУМ“.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Добре, упълномощавам Асоциация „ФОРУМ“ да гласува за ССЗБ. Гласувам със „за“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария, за дискусията ще уточним ли дата или без дата?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, без дата. Координатори – Мария Карагъзова и техническия сътрудник.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: То няма нужда от координатори, защото всички сме за.

Продължаваме с т. разни. Искам да ви кажа хубави неща пак по повод дейността – т. 4.1, тук ще видим дали ще има, но аз считам, че трябва да има акт. Както ненапразно забелязахме много е активен Министъра и се старае да обхваща неща, които никой не ги гледал и забравил години наред. По този повод бях изчела в БТА, ако спомняте миналия път, и директно го пуснах. Така, че по отношение на идеята за закон, който не е имало – за вещите лица, хубаво, че се събрахме и веднага изпратихме в Министерството, защото на 13 юни ни беше заседанието, в петък, 14-ти и 15-ти е събота и неделя. На 17 юни ние получаваме от Министъра покана, лошото бе, че трябваше веднага да се отговори, за да се пусне заповедта на 18-ти, първо организационно 19-ти. Ето го писмото, аз бях в София.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Извинявай, не става ясно за коя тема говориш – че е за работна група за вещите лица към МП? Се е получил отговор?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, казах го. Да.

Мисълта ми е, че – затова казах, на 13-ти ни беше, събота и неделя, и те веднага са реагирали, защото начина, по който се беше изказал в БТА, че веднага ще я има групата.

С две думи, включихме се абсолютно своевременно, поканиха ни да участваме. Пак казвам, трябваше да се реагира веднага. Чета ви писмото. На 17-ти тук в края на деня сме успели да реагираме и ви чета: „Благодарим за своевременната покана и предварително съгласуване с Вашия екип. С настоящето определяме за представители от страна на ГС-ВСС Светла Дерменджиева, Пенка Велинова и Христо Колев. Определените от съпредседателите лица са с голям опит.“ Важното е това, което се получи и това искам да ви прочета: „Също така в процеса на работата и при необходимост имаме възможност за участие на други изявени специалисти чрез заместване така, че да не се нарушава броя от три лица.“ Вечерта преди да изпратим – това

бяха едни координации по телефона, аз искам да благодаря и на г-н Иванов, и на техническия сътрудник, въобще се оправихме – аз не бях в София, като никога. Та, мисълта ми е, че се обади началника на кабинета на министър Георгиев, обаче питам – Вие в последния момент, защото то трябвало да се пусне на 18-ти заповедта. Казвам, ние няма да имаме никакво време, как до утре. Той казва – Дайте един човек. Казвам – Как един човек!? Вие знаете ли за колко организации става въпрос, всички имат отношение. Ние винаги сме участвали в няколкото работни групи, да Ви уведомя. Поне аз съм участвала в три. Той – Какво предлагате – двама? – Минимум трима! – казвам. Та, някакви се договорихме за трима участника. Това го считам за резултат – трима човека.

Мисълта ми е следната – по този повод и във връзка с дейността, като такава, има възможност, ако някой не може в даден момент или има други хора, които имат желание, имат какво да кажат – веднага да се разместваме. По-важното е обаче, какво беше изпратено вчера. Това са – ето тук всичките, които участват, ние сме, разбира се, тримата, които сме включени, какво пише: „Уважаеми членове на работната група,“ – ето тук да ви дам за информация, аз го чета. „Уважаеми членове на работната група, В изпълнение на взетите решения...“ – така. „...два законопроекта уреждащи дейността на вещите лица, предоставени от Центъра за защита на права...“ – така, „...на здравеопазването и от Висшия съдебен съвет.“ – т. е., това, което ние изпратихме и това, което ВСС ни подкрепи, те са го приели. В смисъл, ще работят върху него разни неща. И информация относно френската и словашката, пак където им изпратихме.

По-важното е сега – вие сте тук, достатъчно съдии, прокурори и прочие на масата лица във важните нива. „Това съобщение е изпратено от служител на МП. Информацията в него, включително всички прикачени към него файлове е предназначена единствено и само за лицата, до които е адресирано. Ако сте го получили...“ – така, така, така, „...използването и разпространението е строго забранено.“

Сега искам да подложам първо на разсъждение и след това да не губим време, аз считам, че трябва да се вземе решение. Първо, всички трябва да

участват, защото всеки пише – кой го представя, пак казвам, така сме нагласили нещата, пак казвам, аз считам, че от моя страна разговора беше изключително положителен да може да сме повече хора и след това да се сменяме според необходимостта и желанието, както и възможност на отделни места да се работи и защитава. Искам да вземем решение първо дали имаме – аз мисля, че имаме право, но все пак ще кажете, да ги – аз не съм ги разпечатала материалите, защото ние ги имаме от край време едните, но както и да е, не ги нося, само ви донесох имейлите да ги – вчера, което се получи късно, да се види. Да вземем решение първоначално и така въобще излъчените лица – с две думи, да направим едно заседание, като преди това всеки, който – до всички членове, да си каже кой какво иска да се включва, за структура на закона и т. н. Т. е., наистина, както винаги работим, по-широко да има отношение, след това да се съберем да пообсъдим. Ако има необходимост, да променяме, да допълваме лица и т. н. чисто организационно. Казвате какво да направим и какво решение да вземем – как да предприемем тази стъпка така, че да...

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Какво решение да вземем?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: По отношение на това да имаме заседание и да се разгледат материалите.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ново заседание?!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: В края на юли!?

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз предлагам да не правим за сега тази стъпка по простата причина, че ние имаме представен някакъв проект, нали така!?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Преекспонира се тази тема – всяко второ заседание е свързано с вещите лица!

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не, не. Нали сме представили някакъв проект?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това беше – разни материали, които работехме в работната група тук и накрая взехме решение, с Христо работехме, да.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: И те сега ще започнат това нещо да го структурират, като закон, защото изготвянето.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние също трябва да пишем и да имаме по структурата отношение.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Но да не минава през ГС-ВСС!

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, да, ясно. Ако някой от членовете на ГС-ВСС иска, нека ... */прекъсната от Светла Дерменджиева/*.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да напише до някой съпредседател, да напише предложение по един бъдещ закон, да ги изпращаме и да ги обобщаваме.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да. И да ги питаме дали в този законопроект, който се работи, има предвидени такива неща и да ги внесем вътре. В смисъл който иска.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: На тия – тримата?

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Защо да го обсъждаме тук?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това исках да ви, как защо?! Първо, трябва да ви докладвам и второ – тук да е на общо решение!

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Имам предвид, ако някой има някакво конкретно предложение, нека да го напише и хората, които участват в групата ще го представят.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Помежду си да го представят, а не да „заливат“ целия ГС-ВСС.

ХРИСТО КОЛЕВ: Или директно да бъде изпратено, защото те вече започват да дават материали.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те дават и ние трябва да ги гледаме, ние трябва да работим върху тях.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Значи, като има някакъв готов законопроект и вече той ...*/шум в залата – едновременно говор/*... тогава вече може да се съберем и да обсъдим.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, но ето сега, Мария ми припомня – видяхме се оня ден, че на предишното заседание, защото той говори тихо, днес го няма Тодор. Мисълта ми е, че и той е заявил желание – дайте да вземем решение.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Моля ти се без. Той заяви желание! Значи, нещо, ако сега ми даваш думата, искам да кажа, че, първо, начина, по който на формирани трите лица, които да участват в работната група за вещите лица – тук няма нито едно вещо лице, което от страна на ГС-ВСС да участва в работната група за вещите лица! Това за мен е въпросителна, при положение, че темата беше на миналото заседание ясно дискутирана и бяха повдигнати много проблеми по нея от вещото лице Тодор Балабанов, член на Асоциация „ФОРУМ“, който изрично заяви, че иска да участва в тази работна група!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има възможност да го включим, Мария!

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Така е, но не виждам името му!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Пак ти повтарям и ти го казах и оня ден, и тук го казвам пред всички – времето, което сме имали, е било изключително кратко, за да не се изпусне момента. Писмото ти е предоставено и го четеш – ясно и видно, че могат да се сменят хората.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да и искам да бъде изрично упоменато, че Тодор Балабанов от страна на ГС-ВСС може да участва, като вещи лице!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Разбира се! Разбира се!

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вещо лица, работещо по дела, като член на групата – представители и да бъде записано името му някъде.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз предпочитам да ме смените.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ето, г-жа Велинова може да бъде сменена с Тодор Балабанов.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Няма никакъв проблем да напишем още 5-10 имена.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, няма нужда от 5 имена.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не! Някои друг също може да иска, защото и Емил Георгиев имаше отношение.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: В групата за вещи лица трябва да има поне едно вещо лице!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Искам ясно да бъде разбрана в момента!

ХРИСТО КОЛЕВ: Аз мисля, че ние сме заменяеми. То така е написано: „заменяеми“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Заменяеми сме всичките!

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Заменяеми от кого?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ето това е – който иска, ще му напишем името.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това е моето предложение, заменяйте както искате.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Защото това е малко експертна тема. Аз нямам нищо против да се включа в момента, в който вече има готов законопроект.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, затова казвам.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не може проблемите на вещите лица да се обсъждат без участието на вещо лице, което реално работи!

ХРИСТО КОЛЕВ: Даже сутринта имах обаждане от вещо лице, което казва – Знам, че има работна група. Казвам – Да, има.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария, мисълта ми е следната.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, при положение, че имаме много такива на тази маса.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария, нека да се доизкажа.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нали се доизказа, както и аз се изказах.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, не съм свършила. Обяснявам следното нещо – ако, освен предложението на г-жа Карагъзова за Тодор Балабанов, която организация желае, има желание, има какво да кажа, да си посочи представител. Всеки път ... */прекъсната от Мария Карагъзова/*

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Миналият път това го дискутирахме, беше точка от дневния ред.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Изказвам се, Мария, аз не те прекъсвам.

Обяснявам следното нещо.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Резултатът е видим!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Резултатът е прекрасен! Той е прекрасен и ще ти обясня защо – ако искаш в границите на протокола, ако искаш в границите извън протокола!

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не! В границите на протокола!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, ще ти го обясня! Нека сега да довърша.

Който иска – представители или лично желание, или сега да го каже – вече имаме още едно лице, или да го допише тия дни, за да може да изпратим актуализиран списък на участниците, където да пише – тия трима, още трима и си запазваме правото с текста, който сме посочили въобще, за да има промени. Така, че дали ще имаме списък с 8 човека или 10 – границите да не им нарушаваме, да има на всяко конкретно заседание по трима, за да сме били повече. Пак казвам, успеха, който сме постигнали, г-жо Карагъзова, е, че първо, повтарям, искаха едно лице и считам за личен успех, че успях да ги убедя да бъдем три лица.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Без да има нещо лице сред тях. Не е въпроса в количеството, а в качеството!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това няма никакво значение. Няма никакво значение, защото лицата, които сме съгласували с Евгени Иванов, са хора, които са наясно със законовата уредба, имат сериозен опит. Христо Колев е работил активно в тази група и не искам в момента в присъствието, не знам колко е удобно ... */прекъсната от Мария Карагъзова/*

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Кой предложи трите лица? Кой ги покани?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Какво значи кой ги покани!?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Кой ги покани да им предложи да бъдат включени в този списък? С тримата представители.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние сме го съгласували с Евгени Иванов това нещо – другият съпредседател.

/Емилия Николова напуска заседанието./

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Кой ги покани, не с кой е съгласувано?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така, само ти казвам следното нещо – това е решение на съпредседателите и не виждам тук смисъл, при положение, че всеки един, който има желание и има какво да каже, може да бъде сменен.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Има хора, които са имали желание, не са в списъка. Единственият, който имаше желание, го няма! Затова.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така. Повтарям, че това е нещо, което е реално.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Моята молба е да предложи нещо конкретно – да се изпрати писмо, актуализирано, с нови три имена, в които.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не – с повече имена, които могат да бъдат заменяеми така, както е показано в писмото!

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, в което да участва поне едно вещо лице в работната група за вещите лица от страна на ГС-ВСС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мисля, че темата е изчерпана.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не е изчерпана. И това да бъде името на вещото лице Тодор Балабанов от Асоциация „ФОРУМ“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Казах, че ще го изпратим.

Така, ако има още някой, който иска да има участници, за да напишем, защото е такъв сезона, след малко – все пак може да не е в лятото и т. н., хората нагоре-надолу. Нека наистина, който желание, която организация има – аз ще напиша един имейл със срок до 2-3 дни, който желае, да даде име, за да може да изпратим актуалния списък и да участват необходимите хора. Но пак казвам, че е важното за ГС-ВСС, че сме включени и че имаме.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Добре. Аз имам следното предложение.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Чакай малко, да се върнем на т. 3.2 – тук ще имаме ли дата? За датата Мария да каже.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Може ли по-експедитивно?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Но т. 3.2 го приехме – няма дата за дискусията; но нали оставихме дата, че ако има; Няма дата; Сега сме на т. 4; Не аз се връщам –

ще допълваме ли дата; Не, няма да допълваме; Гласували сме го без дата; Няма дата.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имам предложени, с оглед последната дискусия, да направим така – понеже г-жа Велинова изрази желание, както се казва отвод си направи, вместо нея в постоянния списък включваме Тодор Балабанов, а Пепи Велинова е в допълнителния списък, когато прецени, че може да е полезна, да се включи.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Богдана, нямаме допълнителен списък, а ще бъде само един. Защото в МП това е важно на пропуска, а на това заседание, като се разбираме, че отива само еди-кой-си, да бъде включен, за да го пуснат – това е смисъла.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Важно е материалите от работната група да се изпращат на лицата, които ще участват!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Когато дадем общия списък, ще ги изпращат на всички!

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Затова ви казвам – Тодор да е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нали го казах – да бъде актуализиран, а не заменен. Да стоят всичките – ще станат 4-5, ще дам срок, може да се окажат още трима.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Добре, да го формулираме така. Поставяме 4-6 имена, Тодор е в този списък и от този списък три лица винаги могат да ходят. Защото може да се случи Тодор да отсъства понякога и да може друг да отиде.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това го казвам, едно и също е.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Не е едно и също.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Едно и също е!

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Дата за следващото заседание; А, това е най-важното.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Може ли да се включа аз?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, разбира се.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Имам предложение, което считам, че в тази точка трябва да бъде разгледано. Септември или октомври, в зависимост от това как ще мога да организирам нещата, да направим изнесено заседание във Варна. Повечето сме за.

/Одобрителни възгласи./

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Повечето сме за, колежке! Ние ще Ви помогнем с организацията.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Изнесено заседание във Варна – прекрасно!

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Мисля, че толкова са динамични процесите и предлагам темата предния месец да бъде уточнена.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Темите, това е дневния ред. Нека да определим кога да е заседанието – последния петък на септември или първия на октомври, как да бъде?

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Има време до тогава.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Колежке, може ли да кажа. Понеже ние го организирахме в Хасково и ако няма конкретна дата, нищо не става.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Да, ясно ми е, че трябва да има конкретна дата, но не е казано от сега.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Предлагам 27 и 28 септември – последната събота и неделя. Петъкът е 26-ти.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Предлагам да сложим индикативна дата – 27 септември.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Петък е 26 септември; Петък е работния ден; Освен това каним магистрати, членовете на ВСС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така, 26 септември. Деси, трябва да се съгласува индикативна дата. Страхотно предложение, Деси! 26 септември, петък, индикативна дата.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Единственото нещо, което ме притеснява за 26 септември и ви го казвам веднага е, че има на 22-ри почивен ден – празник, и се съчетават четири дни.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Тогава да е в октомври; 22-ри е понеделник, преди това има събота и неделя; Значи няма да има сливания толкова много; Тя е индикативна дата – 26 септември.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, приемаме 26 септември, като индикативна дата за изнесено заседание във Варна. Има ли други предложения, изказвания?

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Колежке, ние сме готови да Ви помогнем чрез нашия представител във Варна, защото ние сме минали вече по този път.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Благодаря, за което.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Следващо заседание; Следващото заседание ще е във Варна – изнесеното; Сега малко почивка.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако има нещо спешно, ще има извънредно. Закривам заседанието на ГС-ВСС за днес.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 12:19 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

**/п/
СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА**

**/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ**

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС - ВСС*